

Okullarda Sağlık ve Güvenlik

DERS-6

EğİTİM

KURUMLARINDA GÜVENLİK

İçindekiler

EĞİTİM KURUMLARINDA DIŞ MEKAN GÜVENLİĞİ

Okul Binasının Güvenliği

Konum özellikleri

Yapı özellikleri

Açık Alanların Güvenliği

Oyun yeri

Uygulama bahçesi

Öğrenci Servislerinde Güvenlik

Okul taşıtı

Öğrenci servislerinde bireysel sorumluluklar

EĞİTİM KURUMLARINDA İÇ MEKAN GÜVENLİĞİ

Kapılar ve pencereler

Merdivenler ve balkonlar

Elektrik ve su tesisatı

Isınma ve aydınlatma

Zemin

Okuldaki Fiziki Bölümler

Giriş ve idari kısımlar

Mutfak

Revir/sağlık odası

Lavabo ve tuvaletler

Sınıf

Dinlenme odası

Diğer alanlar

Eğitimin kalitesinde; yönetici, ğretmen, ocuk, aile gibi kişisel faktörler etkili olmakla birlikte eğitimin gerçekleştiği fiziksel koşullar da kritik bir öneme sahiptir.

Dönmez (2001) okul güvenliğini; öğrencilerin, öğretmenlerin ve diğer personelin kendilerini fiziksel, psikolojik ve duygusal bakımdan zgr hissetmeleri ve böylece okula, öğrenme için uygun ortam yaratılması şeklinde ele almıştır.

Güvenli okul ortamı; eğitim içinin korkudan, şiddetten ve kaygıdan uzak hoş bir ortamda gerçekleştiği, ğrenci ve öğretmenlerin kendilerini her açıdan zgr hissettikleri, hiçbir ihmal ve istismar durumunun olmadığı, her ğrenci için koşulsuz, sevgi dolu kabul duygusunun hakim olduğu, güvenlik, sağlık ve hijyen önlemlerinin en üst düzeyde olduğu yer olarak nitelendirilmektedir

Konuya ilişkin çalışmalar incelendiğinde bir okulun güvenli olma düzeyinde pek çok faktörün etkili olduğu gözlenmiştir. Bunlar şu şekilde sıralanabilir:

• Okulun fiziki yapısı,

• Okulun sosyal evresi,

• Okulun yönetimsel yapısı,

• Bölgesel zellikler (bölgenin siyasi ve sosyal yapısı)

• Ğrencilerin, ailelerin ve okul personelinin özellikleri (sosyal, kültürel, ekonomik vb.)

Dwyer ve Osher (2000) tarafından belirlenen güvenli okul özelliklerini Işık (2004a) aşağıdaki şekilde özetlemiştir.

- Okulda güçlü bir liderlik, kendini işine adanmış öğretmen kadrosu, üst düzeyde veli ve toplumsal katılım vardır. Programların seçilmesinde öğrencilerin görüşleri dikkate alınır.
- Okulun fiziksel düzeni güvenlidir.
- Okul güvenliğini devam ettirmeye ve önlemeye yönelik politikalar, tutarlı ve devamlıdır.
- Okul güvenliğine ilişkin önleyici programlar, öğrenci özellikleri dikkate alınarak belirlenir.
- Okul güvenliğine ilişkin önlem ve politikalar, gözlenebilir yaklaşımlara dayanır.
- Öğretmen ve diğer çalışanlar, okul güvenliğine ilişkin programları uygulama konusunda sürekli eğitilir ve desteklenir.
- Okul güvenliğine ilişkin önlemler ve programlar, sürekli gözden geçirilir ve değerlendirilir.

Milli Eğitim Bakanlığı Okul ncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliğine göre okul güvenliğinin sağlanması okul müdürünün görev, yetki ve sorumlulukları arasındadır (MADDE 39). Aynı Şekilde MADDE 78'de ğrenci sağlığı ve okul güvenliğine ilişkin esaslar aşağıdaki Şekilde düzenlenmiŐtir.

EĞİTİM KURUMLARINDA DIŞ MEKAN GÜVENLİĞİ

Dış mekanlar, çocukların koőup fazla enerjilerini ağıa çıkarmalarının yanı sıra çocukların sosyal yeteneklerini ve hayal güçlerini ortaya koymaları, kendi bedenlerini ve çevrelerini keşfederken yaralanmaktan kaçınmayı öğrenmeleri ve riskleri fark edip değerlendirebilmeleri açısından önemlidir

Okul Binasının Güvenliği

Güvenli okul için sırasıyla aşağıdaki noktalara dikkat edilmesi gerekmektedir:

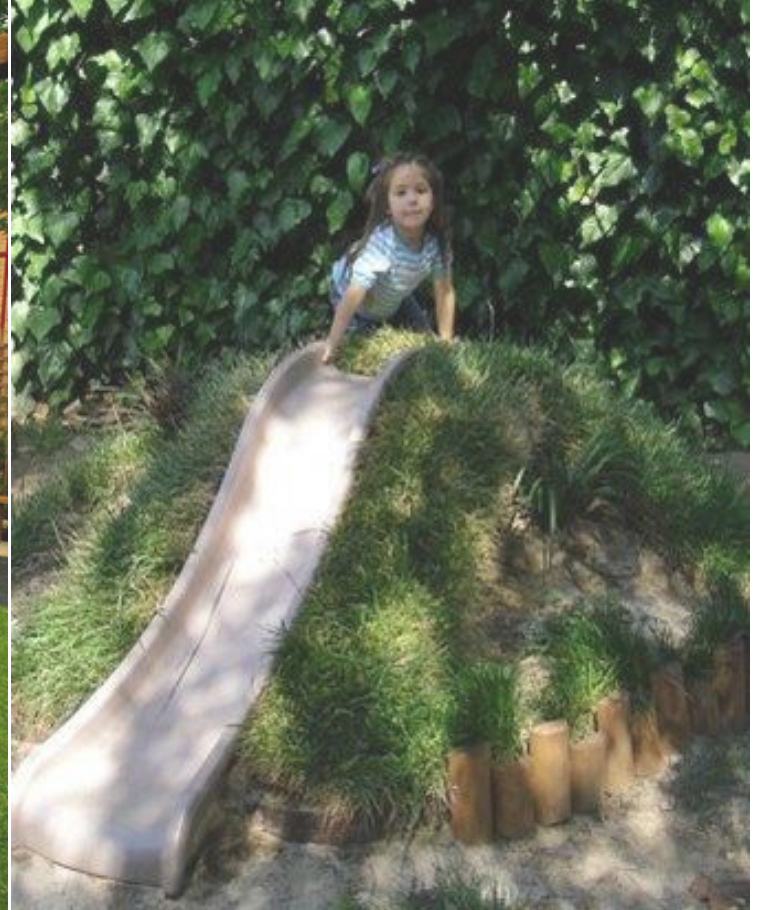
1. Belirlenen proje için en uygun ve güvenli yerin seçilmesi,
2. Seçilen yere tüm güvenlik unsurlarını taşıyan bir binanın inşa edilmesi,
3. Binanın yani eğitim kurumunun amacına uygun olarak işletilmesi/işlev görmesi,
4. Eğitimciler, çocuklar, aileler ve diğer personelin bireysel güvenlik önlemlerini alarak, hem kendi hem de çevresindekilerin güvenliğini korumaları.

Dış Mekan

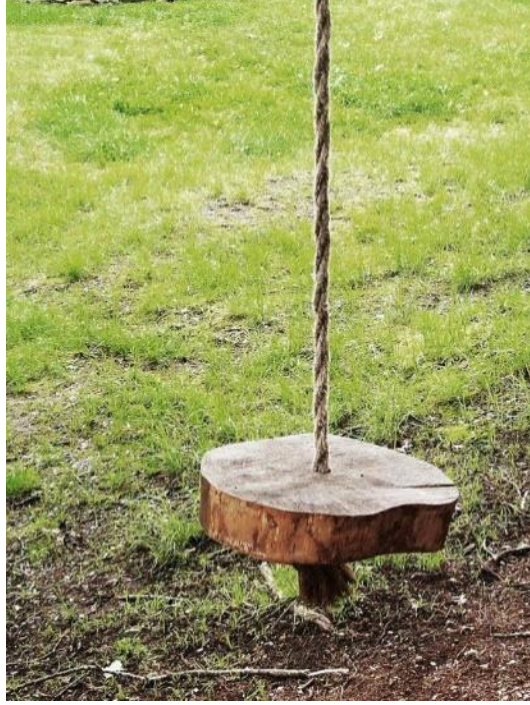

1. Konum özellikleri
2. Yapı özellikleri
3. Açık Alanların Güvenliği
 - a. Oyun yeri
 - b. Uygulama bahçesi

Dış Mekan

Dış Mekan SALINCAK;

Öğrenci Servislerinde Güvenlik

Okul taşıtı

1. “ışıklı dur” işareti bulunmalıdır.
2. Okul taşıtlarına fazla öğrenci binmemelidir bir görevli bulunmalıdır
3. Camların/pencerelerin güvenli ve sabit olması gereklidir.

Öğrenci servislerinde bireysel sorumluluklar

1. Okul giysileri ve okul çantası, yetişkin yardımıyla dikkatli bir şekilde hazırlanmalıdır.
2. Kaldırım kenarında servis beklerken yetişkin rehberliğinde ve kaldırım kenarından en az 5 adım içeride beklenmelidir
3. Araca binildiğinde çocuğun sorumluluğu, hemen kendi yerine geçmesi, oturması ve çantasını yanına yerleştirmesidir
4. Çocuğa, yolculuğun sonuna kadar yerinden kalkmaması gerektiği
5. Çocuklara sürücünün dikkatini dağıtmamak için serviste yüksek sesle bağırılmaları, ani hareketler yapmaları ve arkadaşlarıyla şakalaşmaları öğütlenmelidir.
6. Hiçbir zaman okul taşıtının önünden ve arkasından geçmemesi öğretilmeli

EĞİTİM KURUMLARINDA İÇ MEKAN GÜVENLİĞİ

Genel Özellikler ; Eğitim kurumu iç mekan güvenliğinde, diğer tüm yapılarda olduğu gibi kapı, pencere, koridor, taban döşemesi, ses ve ısı yalıtımı, ısıtma, havalandırma sistemi, ıslak ya da kuru mekanların durumu, tavan yüksekliği ve özellikleri önemli kriterlerdir.

1. Kapılar ve pencereler
2. Merdivenler ve balkonlar
3. Elektrik ve su tesisatı
4. Isınma ve aydınlatma
5. Zemin

EĞİTİM KURUMLARINDA İÇ MEKAN GÜVENLİĞİ

GİRİŞ VE İDARİ
KISIMLAR

MUTFAK

REVİR/SAĞLIK
ODASI

LAVABO VE
TUVAETLER

SINIF

DİNLENME ODASI
OKUL-ÖNCESİ

DİĞER ALANLAR

OKULLARDAN ÖRNEKLER

Acil durumlarda alınacak güvenlik önlemleri

Okul yönetimi herhangi bir afet veya acil durumda, kendi öğrencilerini ve okullarını korumak ve olası doğal afetlerde olağanüstü durumlara baş edebilmek için düzenli hazırlıklar yapmalıdırlar.

Afet konusunda yapılacak hazırlıklar arasında okulun tüm yönetici ve öğretmenlerinin, öğrenci velilerinin, öğrenci temsilcilerinin bir araya gelerek afet sırası, sonrasında ortak hareket edebilecekleri "okul afet planını" hazırlamaktır.

Okulların, acil durumlarda en kısa sürede çocukların bina dışına güvenli bir biçimde çıkmalarını sağlayan bazı tedbirler alması gerekmektedir.

Alan gezilerinde alınacak güvenlik önlemleri

- Alan gezisine çıkmadan önce olası tehlikelere karşı önlem alabilmek için gezi alanı araştırılmalıdır.
- İzin belgesi
- Veli katılımı
- İlk yardım çantası
- Çocuklara bilgi
- Gezi araçları
- Ayırteci kıyafet vb.

Kaynaklar

AYDOĞAN, Y.,(2019). Okul öncesi eğitim kurumlarda güvenlik, Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Sağlık ve Güvenlik(Ed. Arzu ÖZYÜREK), Adana Nobel Yayıncılık, Adana.

SEZGİN, E. (2019).Okul Öncesi Kurumlarda Sağlık ve Güvenlik. Erken Çocukluk Eğitimine Giriş (Ed.İlkay Ulutaş, Serap Demiriz). Pegem Akademi Yayınları, Ankara.

Okullarda Sağlık ve Güvenlik

Ders- 1 Okullarda Görülen ocukluk Dönemi Hastalıkları
ve Kazalar

Sağlık, eğitimden daha kapsamlı bir kavramdır.

Okulda verilen eğitim programından maksimum fayda elde edebilmek için öncelikle çocuğun **fiziksel, zihinsel ve duygusal** açıdan sağlıklı olması gerekir.

Dolayısıyla çocukların sağlığını korumak adına okul sağlığı hizmetlerinin sağlanması gerekmektedir.

Sağlık Çocuk
Aylık Sağlık, Kültür Dergisi

Haydi, sen de bize katıl!

BU DERGI SENİN!

1 Derginin 63'üncü sayısındaki formu kes, doldur ve aşağıdaki adrese postayla gönder.

2

30 HAZİRAN 2017 TARİHİNE KADAR

ÜCRETSİZ ABONE OLMAK İÇİN İKİ YOL VARI!

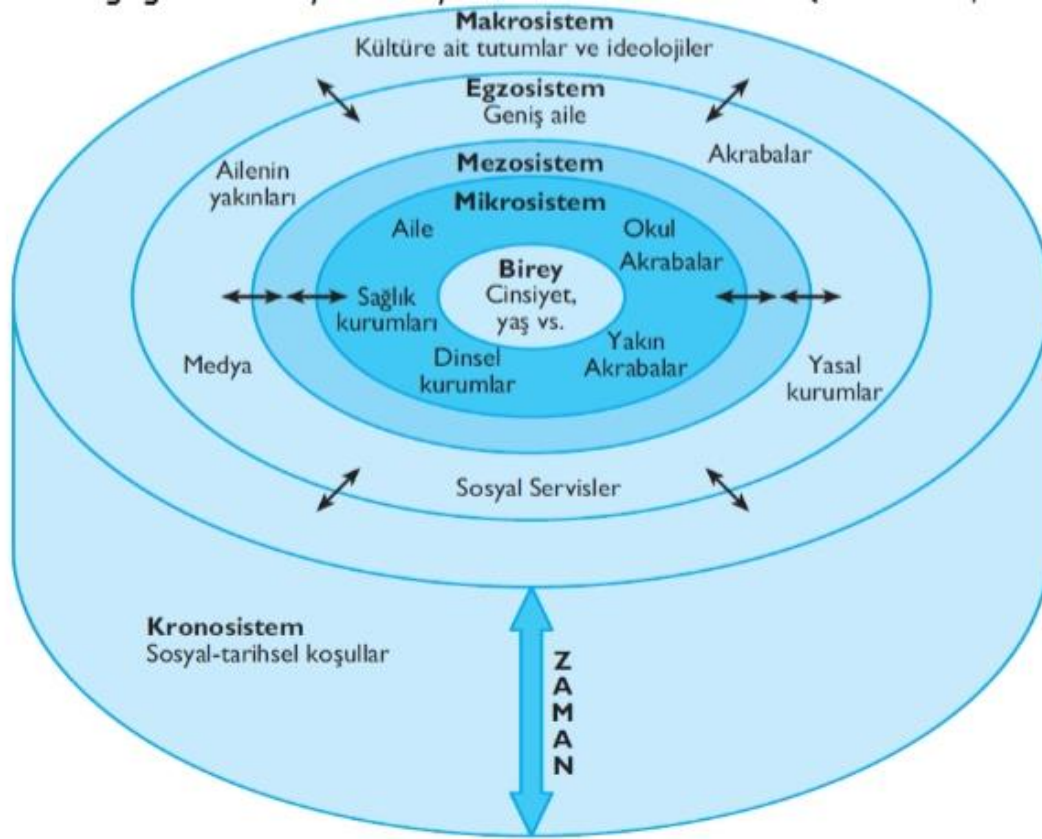
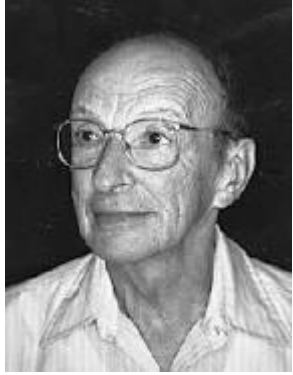
www.saglikcocuk.saglik.gov.tr
İnternet sitesine gir; gerekirse bir büyüğünden yardım iste; adını, soyadını, adresini yaz!

POSTA ADRESİ:
T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlık Geliştirilmesini Gerekletirenleri Araştırma ve Uygulama Merkezi / Muhsin Yazıcıoğlu Caddesi No: 39 Kat: 9 Çukurobar-Balgöl / Ankara

SAĞLIK ÇOCUK'U SOSYAL MEDYADA TAKİP ET

Facebook /SaglikCocuk | Twitter @SaglikCocuk | Instagram @SaglikCocuk | e-posta: saglikcocuk@saglik.gov.tr

Urie Bronfenbrenner-Ekolojik Sistem Teorisi

38 derecenin üzerine çıkan vücut ısısı ateş olarak kabul edilir. Ancak bu değer kullanılan ölçüm yöntemine göre değişebilir.

Koltuk altı, rektal, timpanik(kulak) veya oral ölçüm yöntemleri vardır.

Okullarda Neler Yapılmalı?

2) Karın Ağrısı:

- Bebeklik ve çocukluk döneminde en sık karşılaşılan şikayetlerden
- 7-12 yaşlarında yoğunlaşır
- Karın ağrısına bulantı, ishal, kusma ve ateş değişik derecelerde eşlik edebilir.

3) Bulantı-Kusma:

- Sindirim problemleri nedeni
- Yüksek ateşin eşlik ettiği kusma durumu gıda zehirlenmesinin belirtisi olabilir
- Bazı psikolojik ya da sosyal sorunları olan çocuklarda bulantı ve kusma görülebilir
- Çocuğa istemediği bir şeyi yedirmeye çalışmak
- Ateş, baş dönmesi, öksürük, soğuk algınlığı, kusma ve ishalin bir arada bulunması durumunda zaman kaybetmeden doktora başvurulmalıdır.

4)Akut İshal(Gastroenterit):

- Günde 3 ya da 4 kereden fazla sulu dışkı yapılmasıdır.
- Vücuttan sıvı ve elektrolit kaybına neden olur.
- Virüslerin neden olduğu ishaller, çocuk ölümlerinin başta gelen nedenleri arasındadır.
- Akut ishaller (15 günden kısa süren)
- Kronik ishaller (15 günden uzun süren)

Okulda Neler Yapılmalı?

- Temizlik kurallarına dikkat edilmelidir
- Sebze ve meyveler bol suyla yıkanmalıdır.
- Çocukların yiyeceği cam, porselen veya çelik gibi kolay temizlenebilen tabaklara konulmalıdır

5)Kabızlık:

Normal dışkılamamanın yapılamaması, dışkının sert oluşu veya seyrek dışkılamadır.

➤ 2-4 yaş ve erkeklerde kızlara oranla daha sık görülür.

Okul öncesi çocuklarda görülen kabızlık nedenleri;

➤ Düşük lifli yiyeceklerle beslenme

➤ Yetersiz sıvı alımı

➤ Aşırı süt tüketimidir.

Kabızlık sorunu yaşayan çocuklarda;

➤ Tuvalete gitmekten kaçınma,

➤ Güç ve az miktarda gaita yapma,

➤ Tuvalet ihtiyacı geldiğinde korku ve ağlama gibi davranışlar görülebilir.

B)OKUL ÖNCESİ KURUMLARDA SIK KARŞILAŞILAN HASTALIKLAR

Türk İstatistik Kurumu (TÜİK) 2016 verilerine göre ülkemizde 0-6 yaş arası çocuklarda en çok görülen hastalıklar;

%38,7 üst solunum yolu enfeksiyonu (bademcik, orta kulak iltihabı, farenjit vb.),

%32,3 ile ishal, %11,1 ile alt solunum yolu enfeksiyonu (zatürre, kronik bronş),

%11,3 kansızlık, %9,2 ile bulaşıcı hastalıklar (suçiçeği, kabakulak, kızamık v.b) ve

%9 ile ağız ve diş sağlığı sorunlarıdır.

Okul Öncesi Çocuklarda Görülen Solunum Yolları Hastalıkları

Burun, kulak, ağız, bademcikler, sinüsler, boğaz, ses telleri, geniz, soluk borusu, akciğer gibi solunum organlarında aniden ortaya çıkan, geçici iltihaplanma durumları solunum yolu enfeksiyonları olarak ele alınır

Üst solunum yolları enfeksiyonları anneden geçen antikörlerin kaybolması ile birlikte altı aylıktan büyük çocuklarda çok sık görülür.

Grip/influenza

Ani ateş, üşüme-titreme, baş ağrısı, halsizlik, tüm vücudu kaplayan kas ağrıları ve balgamsız bir öksürük

Süt çocukları ve küçük çocuklarda, solunum yolu enfeksiyonuna neden olabilir.

Enfeksiyon durumunda yüksek ateşin yanında diğer belirtiler de görülür, fakat boğaz ağrısı olmaz.

Nezle (Soğuk Algınlığı)

Nezlede gripten daha hafif seyreder ve çoğu zaman koyu kıvamlı bir burun akıntısı görülür.

Tedavide gripteki aynı yaklaşım uygulanır.

Nezlede burun akar, boğaz ağrır, ateş ve öksürük olabilir.

Genellikle burun tıkanıklığı görüldüğü için burun solunumu yapan küçük bebeklerin beslenmesi zorlaşır.

Solunum sıkıntısı olabilir.

Akut dönem 2-4 gün kadar sürdükten sonra belirtiler kaybolmaya başlar.

Ateş 3.günden yeniden ortaya çıkarsa, orta kulak iltihabı (otitis media) gibi olup olmadığı kontrol edilmelidir.

Boğaz Enfeksiyonu(Akut Tonsillit, Farenjit)

Tonsillit ve farenjit, genellikle birlikte görülür ve birbirinden ayrı değerlendirmek zordur.

Farenjit, pediatri de en sık rastlanan hastalıklardan biridir.

Bademcik iltihabı olarak da bilinir farenjit

Bulaşıcıdır ve bazı ciddi yan etkilere yol açabilir

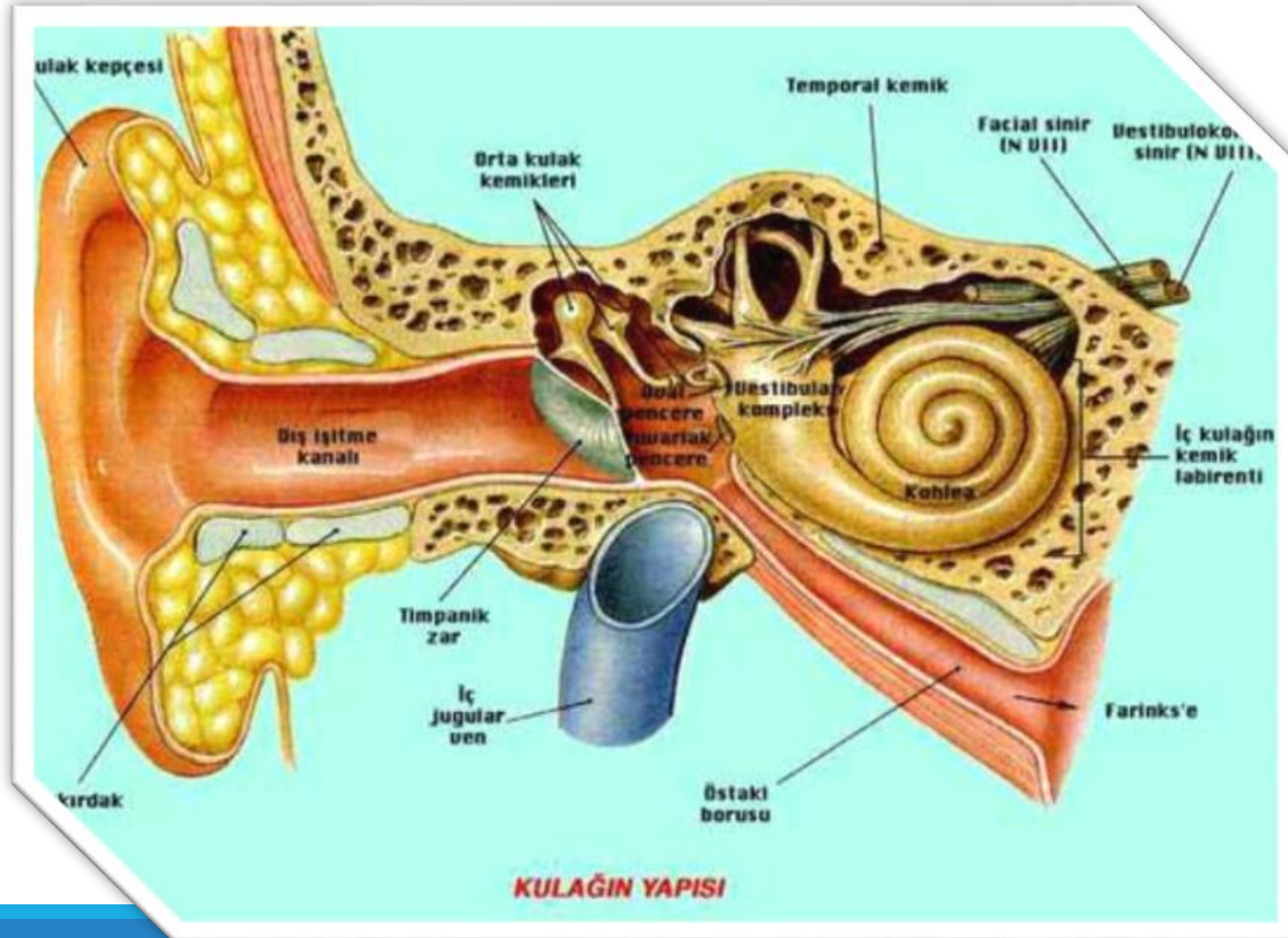
Farenjit

Tonsillit

Akut farenjit, genellikle okul öncesi (3-6) ve okul çocuklarında (6-12), tonsillit ise 2 yaşından büyük çocuklarda sık görülür.

Orta Kulak İltihabı (Otitis Media)

Otitis media orta kulak boşluğunun enflamasyonudur.

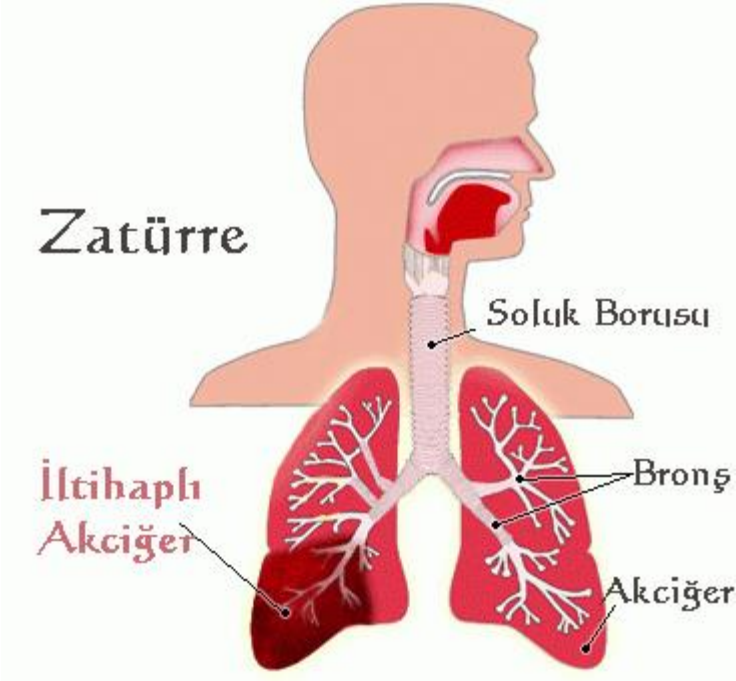
Çoğunlukla ÜST Solunum Yolları enfeksiyonlarından (ÜSYE) sonra ortaya çıkar.

Genellikle 6-24 ay arasındaki çocuklarda sık görülür.

Kış aylarında görülme sıklığı fazladır.

7 yaşından sonra görülme sıklığı azalır.

Zatürre (Pnömoni)

Alt solunum yolu enfeksiyonu hastalıklarından zatürre, akciğer dokusunun iltihaplanmasıdır.

Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde özellikle beş yaşın altındaki çocuklarda her yıl en az 4 milyon çocuğun ölümünden sorumlu tutulmaktadır.

Bir yaşından küçük çocuklarda ilk sıralarda gelen ölüm sebebidir.

Okul Öncesi Çocuklarda Görülen Enfeksiyon Hastalıkları

- 5 yaş altındaki çocukların bağışıklık sistemi, enfeksiyona yol açan virüs, bakteri, mantar ve parazit gibi mikroorganizmaların zarar verici etkilerine karşı henüz zayıftır.
- Okul ortamında bulaşıcı hastalıklara karşı önlemlerin alınması gereklidir.
- Bu önlemlerden en önemlisi AŞILAMADIR.
- Organizmaya uygun yolla verildiğinde bağışıklık oluşturarak canlının enfeksiyon hastalıklarından korunmasını sağlayan maddelere aşı denir. Aşılar organizmada bağışıklık oluşturarak hastalığı geçirmiş gibi koruma sağlarlar

Sağlık Bakanlığı aşı takviminde doğumdan ilk 18 aya kadar uygulanan 10 farklı aşı bulunmaktadır.

T.C. Sağlık Bakanlığı Çocukluk Dönemi Aşı Takvimi

Aşılar	Doğumda	1. ayın sonu	2. ayın sonu	4. ayın sonu	6. ayın sonu	12. ayın sonu	18. ayın sonu	24. ayın sonu	İlköğretim 1. sınıf	İlköğretim 8. sınıf
Hepatit B	I	II			III					
BCG (Verem)			I							
DaBT - İPA - Hib			I	II	III		R			
KPA			I	II	III	R				
KKK						I			R	
DaBT - İPA									R	
OPA					I		II			
Td										R
Hepatit A							I	II		
Suçiçeği						I				

DaBT-İPA-Hib: Difteri, Aselüler Boğmaca, Tetanoz, İnaktif Polio, Hemofilus Influenza Tip b Aşısı (Beşli Karma Aşı)

KPA: Konjuge Pnömonokok Aşısı

KKK: Kızamık, Kızamıkçık, Kabakulak Aşısı

DaBT-İPA: Difteri, Aselüler Boğmaca, Tetanoz, İnaktif Polio Aşısı (Dörtlü Karma Aşı)

OPA: Oral Polio Aşısı (Çocuk Felci Aşısı)

Td: Erişkin Tipi Difteri-Tetanoz Aşısı

R: Rapel (Pekiştirme)

Aşı takvimindeki tüm aşılar ücretsizdir.

1)Hepatit (sarılık)

Hepatite neden olan virüsler; Hepatit A, Hepatit B, Hepatit C, Hepatit D ve Hepatit E dir.

Hepatit D ve E çocuklarda yaygın olarak görülmez.

Hepatit A akuttur ve çocukluk çağının tipik bir hastalığıdır.

2)Boğmaca

Altı ayın altındaki çocuklarda sık olarak görülür.

Burun akıntısı, hapşırma, düşük ateş, hafif öksürük olarak başlar, sonrasında ciddi öksürük nöbetleri, yapışkan balgam, boğulma hissi, kusma gibi belirtiler gösterir.

Kuluçka dönemi 4-21 gündür.

6 Hafta devam eder.

*Türkiye Sağlık Raporu'na (2012) göre, çocuklarda boğmacanın görülme sıklığı 2009 yılında yüz binde 0,2'dir. Hastalık hızında aşılama gibi alınan tedbirler sayesinde, ilk yaşlarda giderek bir azalma gözlenmiştir

4)Kızamık

Kızamık, çocukluk döneminde ekzantemlerle seyreden, yetişkinler ve genç erişkinlerde atipik kızamık veya kızamık pnömonisi gibi komplikasyonlu tablolarla ortaya çıkabilen, daha çok kış-bahar aylarında görülen bulaşıcı bir hastalıktır.

Döküntüler ortaya çıkmadan 3-5 gün önce ve döküntüler çıktıktan sonraki 4 gün, bulaşıcılık dönemidir. Hastalık etkeni, hastanın ağız ve burun boşluğuna yerleşir.

5)Kızamıkçık(Rubella)

Virüslerin sebep olduğu ve döküntülerle seyreden, kızamığa göre daha hafif geçen bulaşıcı bir hastalıktır.

Bazen hiç belirti vermez ya da lenf bezlerinin şişmesi şeklinde ortaya çıkar.

Yüzde ve vücutta 2-3 gün içinde kaybolan pembe renkli lekeler oluşur.

Hastalığın kuluçka süresi 2-3 hafta arasında değişmektedir

6)Kabakulak

Kabakulak, tükürük bezlerinin, özellikle parotis bezinin ağrılı şişliği ile karakterize, mumps virüsünün etken olduğu, sistemik viral bir enfeksiyon hastalığıdır.

Kabakulak enfeksiyonu geçirenler bu hastalığa karşı yaşam boyu bağışıklık kazanırlar.

Ortalama kuluçka süresi 15-19 gün devam eder.

Kabakulak bulaşıcı bir hastalıktır.Parotid(Tükürük) bezlerinde ağrılı şişliğe neden olur.En sık 2-12 yaşları arasında aşılanmamış çocuklarda görülür. Ateş,başağrısı,yüz,boyun ve çenede ağrılı tükürük bezleri ile karakterizedir.

7)Pnömokok Enfeksiyonlari

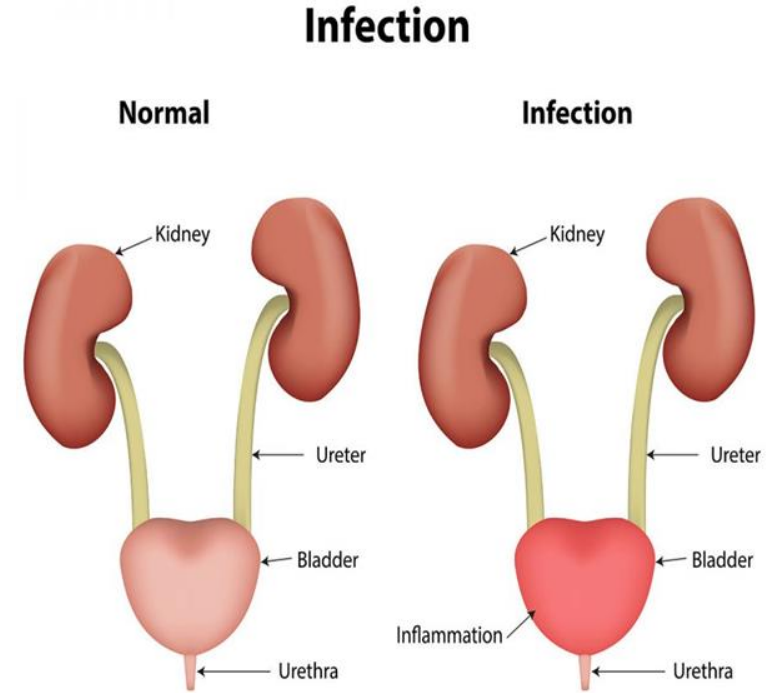
Pnömokoklar sağlıklı insanlارın burun, geniz ve boğazında yaygın olarak bulunur ve zatürre, menenjit, orta kulak iltihabı, sinüzit, bakteriyemi (kan dolaşımına bakteri karışması) gibi enfeksiyon hastalıklarına neden olur.

Ateş, öksürük, nefes alıp vermede zorluk, göğüs ağrıları gibi belirtileri vardır.

8)İdrar Yolu Enfeksiyonları

İdrar yolu enfeksiyonları, çocukluk döneminde bakteriyel enfeksiyonlardan üst solunum sistemi enfeksiyonlarından sonra ikinci sırayı alır.

Ülkemizde böbrek yetmezliği ya da böbrek fonksiyonlarında bozulmanın nedenleri içerisinde, yine ülkemizde çocukluk çağı hipertansiyon ve kronik böbrek yetmezliğinin en önemli sebebi vesikoureteral reflünün zemininde gelişen idrar yolu enfeksiyonlarıdır.

Çocuklarımızı enfeksiyonlarından korumak istiyorsak; Okullarda Neler Yapmalı?

- İlk anlarından itibaren tüm aşılarını yaptırmamız gerekir.
- Ellerini düzgün ve sık yıkamasını sağlayın.
- Düzenli ve sık beslenmesini sağlayın.
- Yeterli miktarda sıvı tüketmesini sağlayın.
- Uyku alışkanlığının düzgün olmasını sağlayın.
- Mevsimine uygun kıyafetler seçmesini sağlayın.
- Düzenli spor yapmasına yardımcı olun.

OKUL ÖNCESİ KURUMLARDA SIK KARŞILAŞILAN KAZALAR

0-6 yaş çocukların;

- Düşünmeden davranma, hareket etme isteği
- Birçok hareketi aynı anda yapamama
- Kas gelişiminin ince ve küçük hareketleri yapacak seviyede olmayışı
- Bilişsel ve davranışsal becerilerinin tam olgunlaşmamış olması nedeniyle kaza riski fazladır

Bu nedenle kendileri için güvenli bir çevrenin oluşturulması ve kazalardan korunmada, evde anne-babanın, okulda ise öğretmenin yardımına ihtiyaçları vardır

2- Trafik kazaları: Motorlu, motorsuz taşıtlar ile kara yollarında gelişen, özellikle 5-24 yaş grubu yolcu, yaya ve sürücüleri ve hayvanları etkileyen kazalardır.

4-Topluluk kazaları: Toplu yaşanan yerlerde (okul, tiyatro gibi) oluşan kazalardır.

Okullarda Karşılaşılan Kazalar

Bu tür kazaların özellikle okul öncesi çağ çocukların özellikleri düşünüldüğünde kurumlarda karşılaşılma olasılığı fazladır.

- Sınıf içinde,
- Sanat müzik vb. çalışma atölyelerinde,
- Oyun salonlarında varsa spor salonlarında,
- Okul bahçesinde,
- Servis ya da okula ulaşım sırasında kazalarla karşılaşılma olasılığı yüksektir.

Topluluk kazalarından, okulda karşılaşılan kazalar düşme ve çarpma türü kazalar yaralanma, kanama, el sıkışması, elektrik çarpması ve zehirlenmeler olarak ele alınabilir.

Kırık, herhangi bir nedenle kemik bütünlüğünün bozulması olarak tanımlanmakta ve şiddetli darbelerin olduğu yaralanmalarda sıklıkla meydana gelebilmektedir. Kırık durumunda hareket ile artan ağrı, şekil bozukluğu, hareket kaybı, ödem ve kanama nedeniyle morarma meydana gelir.

Elektrik çarpmaları, elektrik akımı ile temas sonucu meydana gelen ve vücutta yanıkların olduğu karışık bir şok durumdur. Doğrudan elektrik akımına kapılmış durumdaki çocuk yaşamsal tehlike altında bulunur.

El-parmak sıkışmaları, çocuklarda en sık görülen kazalardandır. Çocuklar ellerini dolap, çekmece, pencere ve kapılara sıkıştırabilirler. Asansörde meydana gelen sıkışmalar, demir parmaklık ve rögar kapağı gibi dar bölgelerde meydana gelen sıkışmalar, ağır nesnelerin altında kalma sonucu meydana gelen sıkışmalar da görülebilir.

Zehirlenmeler, toksik veya nontoksik bir maddenin toksik dozda vücuda zarar verecek miktarda alınması sonucunda ortaya çıkar.

Zehirlenmelerin yaklaşıq %87'si evde ortaya çıksa da okul ortamında da dikkatli olunması gerekmektedir!

Zehirlenmelere neden olan maddeler:

Kullanılan ilâçlar, (uyku ilâçları, müsekinler, müshiller, öksürük ilâçları)

Temizlik maddeleri, deterjanlar

Haşere ilâçları

Asitliler

Gaz gibi petrol ürünleri

Besinler (besin zehirlenmeleri)

Besinlerin içine kaçan bakterilerin çoğalarak yaptıkları zehirler (toksinler)

Besinlere karışan zehirli maddeler

Okul Kapısının Çarptığı Ali'nin Durumu Ağır

**1 HAFTADIR UYUTULUYOR
ARAYAN YOK, SORAN YOK!**

**Minik Anıl, oyun oynarken
pencereden düşüp öldü**

İNANILMAZ KAZA

Anaokulundaki kaza engelli bıraktı!

İstanbul'da yaşıyan 10 yaşındaki küçük B., yıllar önce gittiği anaokulunda bir kaza geçirdi. Oyun oynadığı sırada minderden düşen çocuğun aylarca boyundan aşağısı alçılı olarak kaldı. Okul yetkilisi, meydana gelen kaza nedeniyle hem 5 ay hapse hem de 45 bin lira tazminata mahkûm edildi. Ayağında 3 cm kısalık kalan küçük B.'nin annesi, "Oğlumun tedavisi için yıllardır maddi ve manevi olarak yeterince yıprandım. Kreş yetkilileri olayın üstünü örtmeye çalışıp oğlumun oğretmenini okulda hiç çalışmamış gibi gösterdi. Tazminat ya da ceza için kelimeler yetersiz" ifadelerini kullandı.

Anaokulunda Feci Kaza: 4 Yaşındaki Arif Arda Tezcan Hayatını Kaybetti DENİZLİ'de, anaokulunun içindeki oyun parkında oynadığı sırada kaydırdan düşen 4 yaşındaki Arif Arda Tezcan, boynunun kırılması sonucu hayatını kaybetti. Olayla ilgili Savcılık ile Milli Eğitim Müdürlüğü inceleme başlattı.

EFE BOZ

ANA SINIFI ÖĞRENCİSİYDİ

- ❖ Ana sınıfı öğrencisi lavabo kurbanı oldu. İstanbul Maltepe'de bir ana sınıfı öğrencisi, düşerek kırılan lavabonun boğazını kesmesi sonucu öldü.
- ❖ İstanbul Milli Eğitim Müdürlüğü, Maltepe'de ana okulu öğrencisinin ölümüyle ilgili inceleme ve soruşturma başlattı.

12.05.2010

CNN Türk

Okullarda Neler Yapılmalı

«öğrenme ortamlarındaki sağlığı ve güvenliği hassasiyetle üzerinde durmamız gereken bir konu»

Milli Eğitim Bakanı Ziya SELÇUK

KORIDORDA KOŞMA! ARKADAŞLARINI KIRMA.

SAĞLIKLI VE GÜVENLİ OKUL

Okul öncesi öğretmenlerinin temel ilk yardım uygulamalarına ilişkin bilgi düzeyleri

Yonca Sönmez, Ersin Uskun, Azize Pehlivan

Gereç ve Yöntemler: Isparta il merkezinde görev yapan 110 okul öncesi öğretmen evreni oluşturmuştur. Sosyodemografik özellikler ile ilk yardım uygulamalarına ilişkin bilgi düzeyini sorgulayan anket uygulanmıştır. Bilgi düzeyi 20 puan üzerinden değerlendirilmiştir.

Makale: Sönmez, Y., Uskun, E., & Pehlivan, A. (2014). Okul öncesi öğretmenlerinin temel ilk yardım uygulamalarına ilişkin bilgi düzeyleri, Isparta örneği. *Türk Pediatri Arşivi*, 49(3), 238-246.

E) TÜRKiYE'DE OKUL SAĞLIĞIYLA İLGİLİ YASAL DURUM

Ülkemizde çocukların okul ortamında sağlıklı yaşama ve sağlıklı yaşamı sürdürmesine yönelik birçok yasal alt yapının oluşturulduğu söylenebilir.

Çocuk sağlık hizmetleri ilgili olarak en ayrıntılı düzenleme “Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi’nde yer almaktadır. Türkiye’nin de imza koyduğu ve Resmî Gazete de yayınlanan (27 Ocak 1995, 22184 sayı), bir “iç düzenleme” haline gelen bu sözleşme, BM Genel Kurulu’nda kabul edilmiştir (20 Kasım 1989).

Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığı'nın 1984 yılında yayınladığı "Sağlık Hizmetleri Uygulama Rehberi"nde okul sağlığı hizmetlerinin ele alınma biçimi ve okul sağlığının tanımı yapılmıştır.

1994 yılında ise, DSÖ'nün birçok Avrupa ülkesinde yürüttüğü "Sağlığı Geliştiren Okullar Projesi" çalışmalarına, çeşitli bölgelerden seçtiği 10 pilot okul ile ülkemiz de katılmıştır.

2004 yılında 81 ilde 106 ilköğretim okuluna yaygınlaştırılan program, okul sayısı 208'e ulaşmıştır.

Okul sağlık hizmetlerinde, b6lgesel 6zellikleri de dikkate alarak okul 6đretim personeli, 6ocukların genel muayene ve hastalık (g6rme, işitme, gelişme geriliği vb.), sağlık taramaları 6ocukların gereken aşılanmasının zamanında 6đrencilere, 6đretmenlere, okul 6alışanlarına ve gerektiğinde velilere sağlık konularında eğitim vermek, 6đrencilerin sağlığının korunması amacıyla gerekli tedbirlerin alınması i6in komisyon oluşturulmasını sağlamak, sağlıklı ve yeterli i6me suyu bulunması, kalitesinin s6rekli izlenmesi ve gerekli tedbirlerin alınması gibi hizmetler hekimlerin sorumluluğuna verilmiştir.

Ödev

Staj yaptığınız okullarda müdür/müdür yardımcısı ve öğretmenlerle röportaj yapınız. İzin verirlerse ses kaydı alınız. İzin alamazsanız yazılı kayıt alınız.

Okulun adı:

Kiminle röportaj yaptınız:

Kayıt şekliniz:

1. Okulunuzda karşılaştığınız hastalıklar nelerdir?
2. Hasta olan çocuklarla karşılaştığınızda neler yapıyorsunuz?
3. Hastalık okulunuzda görüldükten sonra önlem alıyor musunuz? Ne tür önlemler alıyorsunuz?
4. Ailelerin tepkileri neler?
5. Okulunuzda karşılaştığınız kazalar nelerdir?
6. Kaza geçiren çocuklarla karşılaştığınızda neler yapıyorsunuz?
7. Ailelerin tepkileri neler?

Gelecek ders

- Okullarda bulunması gerekli sağlık personeli
- Sağlık ekipmanı
- Sağlık Kayıtları
- İlk yardım

Okullarda Sağlık ve Güvenlik

DERS- 2: İLK YARDIM, SAğLIK TARAMALARI, SAğLIK KAYITLARI,
OKULLARDA BULUNMASI GEREKLİ SAğLIK PERSONELİ, SAğLIK EKİPMANI,

OKULLARDA İLK YARDIM

- ❑ Kaza ve yaralanmalar çocukluk çağı önlenebilir sağlık sorunlarının başında gelmektedir.
- ❑ -Yapılan çalışmalar, çocukların okulda en sık düşme kaynaklı kaza geçirdiklerini göstermiştir.
- ❑ -Çocukluk çağındaki düşmeler sonucunda ise **en sık kafa travmaları, kırıklar, burkulma ve incinmeler, bayılmalar meydana geldiği bildirilmiştir.**
- ❑ Düşmeden sonra ise ikinci sırayı oyuncak kaynaklı yaralanmalar almıştır.
- ❑ Bunun haricinde kimyasal madde kullanımı, yabancı cisim batması, yanık ve kesici alet yaralanmaları sık görülmektedir.
- ❑ Bu kazaların %90 oranında önlenebilir nitelikte olduğu araştırmacılar tarafından kaydedilmiştir. Bu yüzden okul öncesi eğitim kurumlarının uygun düzenlenmesi ve kaza anında uygun ilk yardımın yapılması son derece önemlidir.

ilk yardım: Aniden hastalanan, yaralanan, kazaya uğrayan bireylerde eldeki olanaklar ile sağlık görevlisi gelene kadar durumun kötüye gitmesini önlemek üzere, ilaç kullanılmadan yapılan girişimlerdir.

ilk yardım girişimleri kaza ve yaralanma etkenini uzaklaştırarak hayati tehlikenin ortadan kalkmasına yardımcı olur.

Herhangi bir kaza anında yapılan ilk yardım girişimleri yaşam kurtarıcı olabilir ya da durumun daha kötüye gitmesini önleyebilir. Ama ilk yardım konusunda bilgisi olmayan kişiler tarafından yapılması durumunda, yaşamı tehdit edici bir hale gelir.

Okul öncesi eğitim kurumlarında çocukların bakım ve güvenliğinde birinci derece öğretmenler sorumludur. Bu yüzden öğretmenlerin:

- 1- İlk yardım konusunda bilgi ve becerilerinin sağlanması,
- 2- Sakin ve telaşsız olması
- 3-Olay anında doğru karar vermesi
- 4-Önce kendi durumunu değerlendirmesi, can güvenliğini sağlanması
- 5-Yeteri ilk yardım bilgisi yoksa girişimde bulunmaması
- 6-Elde bulunan olanakları iyi değerlendirmesi
- 7-Yaralı çocuğu sakinleştirmesi
- 8-Kaza ve yaralanmalarda iletişim kuracağı numaraları iyi bilmesi
- 9-Olay anında 112'i arayıp bilgi vermesi
- 10-Sağlık çalışanı geldiğinde onlara yardımcı olup sınırını iyi bilmesi, son derece önemlidir.

-
- Okul öncesi eğitim kurumlarında, ilk yardım esnasında kullanılacak olan bir ilk yardım dolabı bulundurması son derece önemlidir.
 - ilk yardım dolabında kullanılabilecek tüm malzemelere yer verilmelidir.
 - ilk yardım çanta/dolabında bulunacak malzemelerin yıpranma durumları ve son kullanım tarihleri yılda en az iki defa kontrol edilmelidir.
 - ilk yardım çantası çocukların ulaşamayacağı, serin bir yerde saklanmalıdır.

iyi bir ilk yardım çantası/dolabında bulunması gerekenler:

- ❑ -Yapışkan Rulo Bant, Sargı Bezi
- ❑ -Yara Bandı, İlk Yardım Kitabı ve Not Defteri
- ❑ -Yaraları Temizlemek için Steril Gazlı Bez
- ❑ -Burkulmalar ve İncinmeler için Elastik Bandaj
- ❑ -Üçgen Bandaj
- ❑ -Böcek Sokmalarında ya da Kaşıntı için Antialerjik
- ❑ -Yarayı Temizlemek için Antiseptik Solüsyon
- ❑ -Yanık Ve Yara için Tül Bandaj ,Makas, Torba

KANAMALARDA İLK YARDIM

- Herhangi bir nedenle damar bütünlüğünün bozulması sonucu kanın damar dışına akmasına kanama denir.
- Kanamanın ciddiyeti kanamanın hızına , vücutta kanın aktığı bölgeye , kanama miktarına , kişinin fiziksel durumu ve yaşına bağlı olarak değişir.
- Kanamalar kanın aktığı yere göre ; iç kanama , dış kanama ve doğal deliklerden kanama şeklinde sınıflandırılır.
- Kanamalar kanayan damarın özelliğine göre de atardamar (arter) , toplardamar (venöz) ve kılcal damar (kapiller) kanaması olarak sınıflandırılır

DOĞRUDAN BASKI UYGULAMA

BANDAJ UYGULAMA

DOĞAL DELİKLERDEN GELEN KANAMALARDA İLK YARDIM

BURUN KANAMASINDA İLK YARDIM

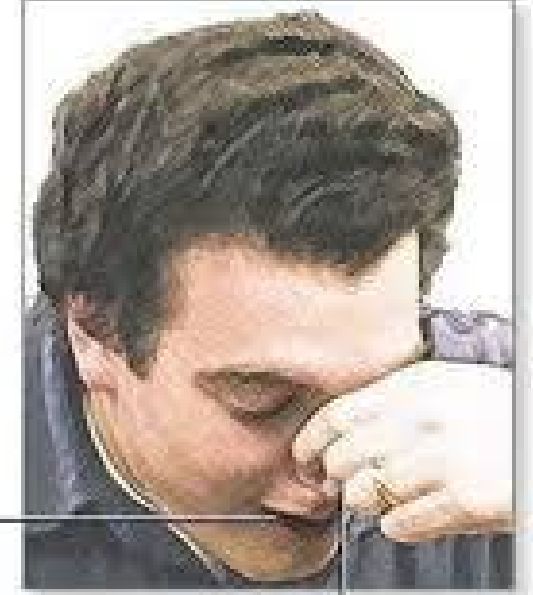
- Öncelikle çocuk sakinleştirilir.
- Çocuk başı ve gövdesi eğilmiş olarak oturtulur.
- Burun kanatlarına 5-10 dk basınç uygulanır.
- Çocuğa ağızdan nefes alıp vermesi ve sümürmesi söylenir.
- Kanama basınç sonrası durmazsa 112 aranarak tıbbi yardım istenir.
- Acil yardım gelene kadar çocuk gözlenir.
- Çocuğun ailesi ile iletişime geçilir.

Oturun

Ağızdan nefes alın

Burna parmakla bastırın

Kimyasal yanıklarda ilk yardım:

- Deriyle temas eden kimyasal maddenin en kısa sürede deriyle teması kesilmelidir.
- Bölge bol tazyiksik suyla, en az 15-20 dk yumuşak bir şekilde yıkanmalıdır.
- Giysiler çıkarılmalıdır.
- Çocuk örtülmelidir.
- Çocuğun ailesi ile iletişime geçilmelidir.
- 112 aranarak tıbbi yardım istenmelidir.
- Sağlık kuruluşuna gönderilen çocuğun yanında etki eden kimyasal madde de gönderilmelidir.

Elektrik yanıklarında ilk yardım:

Soğukkanlı ve sakin olunmalıdır.

Çocuğa dokunmadan önce elektrik akımı kesilmelidir, akımı kesme olanağı yoksa tahta çubuk ya da ip gibi bir cisimle elektrik teması kesilmelidir.

Çocuğun hava yolu açık tutulmalıdır.

Çocuğun solunumu sağlanır, gerekirse suni solunum yapılır.

Çocuğun dolaşımı sağlanır, gerekirse kalp masajı yapılır.

Çocuğa *kesinlikle* su ile müdahale edilmemelidir.

Çocuk hareket ettirilmemelidir.

Hasar gören bölgenin üzeri temiz bir bezle örtülmelidir.

Çocuğun ailesi ile iletişime geçilir.

112 aranarak tıbbi yardım istenmelidir.

- Zehirlenme vücuda zehirli bir maddenin girmesi sonucu normal fonksiyonların bozulmasıdır.
- Okul öncesi eğitim kurumlarında, çocuklarda sindirim yoluyla zehirlenmelerin meydana gelme ihtimali daha yüksektir.
- Temizlik maddeleri, kozmetikler, ilaçlar ve bozuk gıdalar, zehirli mantarlar çocuklarla zehirlenmeye en sık neden olan maddelerdir.
- Zehirlenmeler ;
 - Sindirim
 - Solunum
 - Cilt yoluyla olmak üzere üç şekilde meydana gelebilirler.

Sindirim Yoluyla Zehirlenmelerde İlk Yardım

Sindirim yoluyla zehirlenen çocuklarda;

Bulantı

Karın
ağrısı

Şişkinlik

Gaz

ishal

Bilinç
kaybı

Rahatsızlık
hissi

Kaslarda
ağrı

Nefes
darlığı

Baş
dönmesi

Soğuk
terleme

Sindirim yoluyla zehirlenmede ilk yardım uygulamaları

- Çocukta bilinç kontrolü yapılır.
- Ağız zehirli maddeye temas etmişse su ile çalkalanır, zehirli madde ele temas etmişse el sabunlu suyla yıkanır.
- Yaşam bulguları değerlendirilir.
- Kusma, bulantı, ishal gibi belirtiler değerlendirilir.
- Özellikle yakıcı maddelerin alındığı durumlarda, hasta asla kusturulmaz.
- Bilinç kaybı varsa koma pozisyonu verilir.
- Üstü örtülür.
- Çocuğun ailesi ile iletişime geçilir.
- Zehirlenmeye yol açan madde, miktarı, ne zaman alındığı gibi bilgiler kayıt edilir. Zehir danışma merkezi 114 aranır.
- 112 aranarak tıbbi yardım istenir.

Bayılmak üzere olan ve/veya bayılan çocuğa ilk yardım

Seslenerek ya da omuzlardan hafifçe sarsılarak çocuğun bilinci kontrol edilir.

Sırt üstü yatırılarak ayakları 30 cm kaldırılır.

Solunum yolu açıklığı kontrol edilir ve açıklığın korunması sağlanır.

Kusma varsa yan pozisyonda tutulur.

Bilinci tam kapalıysa koma pozisyonu verilir.

Sıkan giysiler gevşetilir.

Çocuk sıcak tutulur.

Ağızdan yiyecek ve içecek verilmez.

Kolonya, amonyak, sarımsak, soğan gibi maddeler koklatılmaz.

Etraftaki meraklılar uzaklaştırılır.

112 aranarak tıbbi yardım istenir

Çocuğun aile ile iletişime geçilerek bilgilendirilir.

Havale Geçiren Çocukta İlk Yardım

Havale sinir sisteminin merkezindeki bir tahriş nedeniyle beyinde meydana gelen elektriksel boşalmalar sonucunda oluşur.

Vücudun kas yapısında kontrol edilemeyen kasılmalar olur.

Havale çocuklarda sıklıkla kafa travmasına bağlı beyin yaralanmaları, beyin enfeksiyonları, yüksek ateş nedeniyle gelişir.

Ateş nedeniyle oluşan havale, genellikle 6 ay-6 yaş arasındaki çocuklarda herhangi bir ateşli hastalık sonucu vücut sıcaklığı 38°C'nin üstüne çıkmasıyla oluşur.

Yüksek ateşe bağlı havale geçiren çocukta; kol, bacak ve yüzde kasılmalar, altını ıslatma, renginin solması, bilinç bulanıklığı, gözlerin kayması, nöbet sırasında derin uyku hali görülebilir.

Bu durumdaki çocuk; öncelikle ıslak havlu ya da çarşafa sarılır. Ateş bu yöntemle düşmüyorsa oda sıcaklığında bir küvete sokulur ve tıbbi yardım istenir.

Çocuğun vücudu asla alkol veya sirke ile silinmemeli, üşüyor düşüncesiyle daha sıkı giydirilmemeli, hekime danışmadan ilaç kullanılmamalıdır.

Bayılmak üzere olan ve/veya bayılan çocuğa ilk yardım

Seslenerek ya da omuzlardan hafifçe sarsılarak çocuğun bilinci kontrol edilir.

Sırt üstü yatırılarak ayakları 30 cm kaldırılır.

Solunum yolu açıklığı kontrol edilir ve açıklığın korunması sağlanır.

Kusma varsa yan pozisyonda tutulur.

Sıkan giysiler gevşetilir.

Çocuk sıcak tutulur.

Ağızdan yiyecek ve içecek verilmez.

Kolonya, amonyak, sarımsak, soğan gibi maddeler koklatılmaz.

Etraftaki meraklılar uzaklaştırılır.

112 aranarak tıbbi yardım istenir

Çocuğun aile ile iletişime geçilerek bilgilendirilir.

OKULLARDA SAĞLIK KONTROLLERİ

Okullarda sağlık durumlarının değerlendirilmesi, korunması ve geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Bu nedenle sağlığa ilişkin değerlendirmeler, çocukların okula kabulüyle başlamaktadır.

Sonrasında periyodik fizik muayeneler, sağlık taramaları ve bulaşıcı hastalıklarla savaş olarak ele alınmaktadır.

Kayıt Muayenesi

- ❑ Eğitim öğretim sürecinde çocuğun karşılaşılabileceği sorunların tespiti ve izlenmesi gereken özel bir durumu varsa takip altına alınması amacıyla çocuğun okula başlamadan önce sağlık durumunun belirlendiği temel muayenedir. Okula başlama aşamasında çocuklar/öğrenci adayları hakkında farklı kararlar alınabilir.
- ❑ Örneğin, normal olarak değerlendirilebilirler. Bu durumda normal olarak değerlendirilen çocuklar, okul yaşantılarına normal koşullar altında devam ederler.
- ❑ Normal gelişim göstermeyen, özel öğrenim veya eğitime gereksinimi olan çocuklar ise gereksinimleri doğrultusunda uygun programlara alınırlar

Periyodik Fizik Muayeneler

- ❑ Büyüme ve gelişme sürecinde *çocukların sağlığının değerlendirilmesi, bedensel ve ruhsal gelişiminin izlenmesi, varsa çocuktaki hastalıkların erken tanısının konulması ve gerekli durumlarda tedaviye yönlendirilmesi amacıyla periyodik fizik muayeneleri kapsar.*
- ❑ Okul öncesi dönemde periyodik fizik muayenelerinin yılda en az bir kez yapılması gerekmektedir. Muayene ya da izleme sonucunda sağlık sorunu olan ya da risk taşıyan çocukların, daha sık aralıklarla takibinin yapılması gerekmektedir.
- ❑ Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliğinin 17.maddesi h bendinde de belirtildiği gibi çocukların periyodik olarak sağlık kontrollerinin yapılması kurum yetkililerinin sorumluluğundadır.
- ❑ Periyodik fiziksel muayenelerin amacı, öğrencilerin bedensel ve ruhsal durumlarına ilişkin veriler toplamak, hastalıkların erken teşhisini ve tedavisini sağlamaktır.
- ❑ Okul döneminde görmede, işitmede, ağızda ya da dişlerde yaşanan sorunlar, çocukların büyüme ve gelişimlerini olumsuz yönde etkileyebildiği gibi aynı zamanda okul başarısını da düşürebilir.

Sağlık Taramaları

- ❑ Okul öncesi ve okul döneminde çocuklarda görme bozukluğu, işitme kaybı, büyüme-gelişme geriliği izlemi, ortopedik kusurlar, diş çürükleri gibi sağlık sorunları sık görülen durumlardır.
- ❑ Sağlık taramalarıyla bu sorunların erken saptanması erken çözümlerin sağlanması açısından önemlidir. Bu nedenle **okul öncesi kurumlarda yılda en az bir kez sağlık taramaları yapılarak çocukların görme, işitme, diş vb. sağlık durumlarının değerlendirilmesi gerekmektedir.**
- ❑ Sağlık taramalarıyla ayrıca son yıllarda görülme sıklığı düşük olsa da **parazit enfeksiyonları, streptokok enfeksiyonları vb.** sağlık sorunları, kalıcı ve önemli sağlık sorunlarına neden olan yüksek kan basıncı, hepatit, idrarda albuminüri, glikozüri vb. sağlık sorunlarına ilişkin durumlar da tespit edilebilir. Bu nedenle bu taramaların da yılda bir kez yapılması gerekir.

Bulaşıcı Hastalıklarla Savaş

Okul öncesi eğitim kurumlarında bulaşmanın kolay olması nedeniyle, bağırsak parazitlerine sık rastlanmaktadır. Bu nedenle okul hemşireleri tarafından, portör taramasının (**gaita mikroskopisi, gaitada parazit ve parazit yumurtası incelenmesi, gaita kültürü ve antibiyogramı, boğaz kültürü vb**) yapılması önem taşımaktadır (Sağlık Bakanlığı, 2008).

Sağlık Tarama Kayıtlarının Değerlendirilmesi

Tarama sonuçlarının, tanı, tedavi, aşılama ve uygulama bilgilerine ilişkin kayıtlarının tutulması ve bu kayıtların elektronik sisteme aktarılması gerekmektedir.

Sağlık tarama kayıtlarının sonuçları değerlendirilerek;

1. Sağlık risklerine göre erken tanı programları planlanır, öğrencilerin bir sağlık sorunuyla ilgili ileri tetkikleri gerekiyorsa, öğrenciler ilgili kuruma yönlendirilir.
2. Okullarda sık görülen bulaşııcı hastalıklar belirlenerek, öğretmenlere bulaşııcı hastalıklardan korunma yolları ve gerekli önlemler konusunda bilgi verilir. Böylece öğretmenlerden öğrencilere bilgi aktarımını sağlanabilir.
3. Diyabet, astım gibi süreğen hastalığı olan çocuklar belirlenerek ailesi bilgilendirilir, gerekli önlemlerin alınması konusunda aileye ve öğretmene bilgi verilir.
4. Okul ve çevresinin sağlık açısından bir kusur taşıyıp taşımadığı belirlenerek temizlik, hijyen ve güvenlik açısından daha uygun bir evre oluşturulmasına katkıda bulunulur.

SAINT JOSEPH LİSESİ EĞİTİM VAKFI
ÖZEL KÜÇÜK PRENS ANAOKULU
ÖĞRENCİ KAYIT FORMU

ÖĞRENCİ

ANNE

BABA

1-ÖĞRENCİNİN

___ / ___ / 20__

Adı Soyadı		Kan Grubu		
TC Kimlik Numarası		Geldiği Okul		
Doğum Tarihi (Gün, Ay, Yıl)		Okula Başlama Tarihi		
Doğum Yeri		Bitirdiği Sınıf/Şube		
Cinsiyeti		Okul No		
Anne Baba Ayır mı?	☐ Evet ☐ Hayır	Veli	☐ Anne ☐ Baba	
Evet ise kiminle beraber oturuyor?	☐ Anne ☐ Anneanne ☐ Baba ☐ Babaanne ☐ Diğer	Sağlık Kontrollerinin yapıldığı	Hastane Adı	Doktor Adı- Soyadı
Mahkeme Kararı ile Velayetin Kimde olduğu	☐ Anne ☐ Baba			

2-ANNE

Adı Soyadı		Sağ-Ölü Öz-Üvey	☐ Sağ ☐ Ölü ☐ Öz ☐ Üvey
TC Kimlik No		E-Posta	
Doğum Tarihi		Mesleği	
Doğum Yeri		Görevi	
Eğitim Durumu			
En son mezun olduğu okul		Bildiği yabancı diller	

Ev Adresi			
Ev Telefonu		Cep Telefonu	

İşyeri Adı			
İş Adresi			
İş Telefonu		Fax	

Adı:
Soyadı:
Doğum Tarihi:
Gözlem Süresi:

BOY GRAFIĞI

AYLAR	80	85	90	95	100	105	110	115	120	125	130 cm
EYLÜL											
EKİM											
KASIM											
ARALIK											
OCAK											
ŞUBAT											
MART											
NİSAN											
MAYIS											
HAZİRAN											

www.onceokuloncesi.com

KILO GRAFIĞI

AYLAR	5	10	15	20	25	30	35	40	45	50 kg
EYLÜL										
EKİM										
KASIM										
ARALIK										
OCAK										
ŞUBAT										
MART										
NİSAN										
MAYIS										
HAZİRAN										

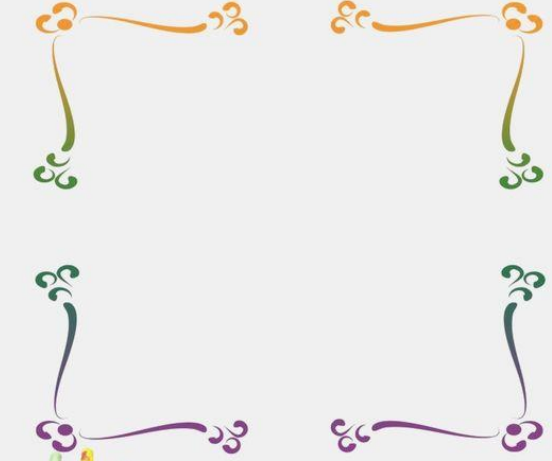
Okullarda Büyümenin Takibi

KILO VE BOY TAKIBI

kindergarten.hellopeople.site

OKULDA İLK GÜN EL İZİM

Sevgili Ailem,
Biliyorum bugün, sizler de
benim kadar heyecanlısınız,
iyi ki varsınız !

Okullarda Bulunması Gereken Personel ve Sağlık Ekipmanı

Revirlerin Gereken Malzeme ve Eşya

Listesi

- İlaç dolabı (çift kapılı ve camlı)
- Diagnostik set (otoskop ve oftalmoskop setleri)
- Mobil aspiratör cihazı
- Dikiş seti (küçük cerrahi set) (cutdown)
- Tansiyon aleti
- Stetoskop
- Tekli negatoskop
- 10 litre oksijen tüpü
- Oksijen tüpü manometresi
- Oksijen maskesi veya kanülü
- Muayene masası
- Portatif katlanır sedye
- Paravan
- Eskabo
- Boy ölçer özellikli dijital baskül
- Refleks çekici
- Pansuman arabası
- Kapaklı küvet
- Acil çantası (dolu)
- Magil forsepsi

- Işık kaynağı
- Laringoskop
- Makas (cerrahi ve pansuman amaçlı)
- Dijital derece
- Otomatik turnike
- Yanık seti
- Resusitatör (ambu)
- Ekstremitte atelleri
- Boyunluklar
- Tıbbi atık kovası
- Tekerlekli sandalye
- Yanık battaniyesi
- Otomatik eksternal defibrilatör
- Doktor masası
- Doktor koltuğu
- Bekleme koltuğu
- Şeker ölçüm cihazı (glikometre) ve stripleri
- EKG cihazı
- Cerrahi alet dezenfektanı
- Muayene eldiveni
- Abeslang (dil basacağı)

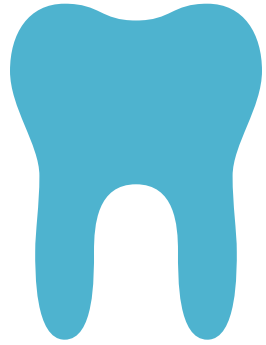
ÖDEV

Sınıf Listesine Göre 3 gruba ayrılarak aşağıdaki konulara yönelik 1'er etkinlik hazırlayın (Okul öncesi, okul dönemi, ergenlik dönemi)

Etkinlik konusu

1. Kazalardan korunma
2. Göz sağlığını koruma
3. Kulak sağlığını koruma

ÖNÜMÜZDEKİ DERS

Okullarda Diş Sağlığı

Okullarda Beslenme

OKULLARDA SAĞLIK VE GÜVENLİK

SBU DERS 3

Beslenme – Diş Sağlığı

Okullarda Diş Sağlığı

Süt dişlerinin önemi nedir?

- Süt dişlerinin birinci görevi çocuğun düzgün beslenmesini sağlamaktır.
- Ayrıca konuşmanın düzgün gelişimi de süt dişlerinin varlığına bağlıdır.
- Süt dişleri kapladıkları alanı kendilerinin yerine gelecek olan kalıcı diş için korumakta ve kalıcı diş sürerken ona rehberlik yapmaktadırlar.
- Süt dişi erken çekildiği zaman bu doğal yer tutuculuk fonksiyonu da ortadan kalkmaktadır.

- Çocuklarda süt dişleri aşağı yukarı 6-8 aylıkken sürerler.
- 2,5-3 yaşında çocuklarda 20 adet süt dişi vardır.
- Süt dişlerinin görevi; çocuğun beslenmesinin, konuşmasının, görüntüsünün düzgün olmasını sağlamaktır. Ayrıca kalıcı dişlere yer tutmak ve sürerken onlara rehberlik etmektir. Süt dişi erken çekildiği zaman bu doğal yer tutuculuk ve rehberlik ortadan kalkmaktadır. Süt dişlerinin erken kaybedilmesi çene yapısını ve diş dizimini bozar. Ayrıca çocuk rahat çiğneyemediği için beslenmesi ve gelişimi etkilenebilir.
- Bu nedenle süt dişleri değişme zamanına kadar çürüksüz olarak korunmalı, çürük varsa mutlaka tedavi ettirilmelidir.
- Süt dişleri 6–7 yaşında değişmeye başlar. 6-13 yaş arası karışık dişlenme dönemidir. Bundan sonra süt dişleri yerini kalıcı dişlere bırakır.

Süt dişleri
Üst çene

Orta keser
Yan keser
kanin
1. azi
2. azi

Sürme
Yasi
(Ay)

Düsme
Yasi
(Yil)

9.6	7.0
12.4	8.0
18.3	11.0
15.7	10.0
26.2	10.5

2. azi
1. azi
kanin
yan keser
orta keser

alt çene

26.0	11.0
15.1	10.0
18.2	9.5
11.5	7.0
7.8	6.0

Sütlü Dişleri

Keser Dişler

Sürme Zamanı

6-12 Ay

Düşme Zamanı

7 Yaş

Yan Keser Dişler

6-12 Ay

8 Yaş

Köpek Dişleri

18-24 Ay

10 Yaş

1. Azı Dişi

12-18 Ay

9 Yaş

2. Azı Dişi

24-30 Ay

11 Yaş

Sürekli Dişler

Keser Dişler

Sürme Zamanı

7 Yaş

Yan Keser Dişler

8 Yaş

Köpek Dişleri

10 Yaş

Küçük Azı Dişleri

9-11 Yaş

1. Büyük Azı Dişi

6 Yaş

2. Büyük Azı Dişi

12 Yaş

3. Büyük Azı Dişi

17-21 Yaş

Çocuklarda diş fırçalama ne zaman başlamalıdır?

- Bebek 6-8 aylıkken, (yani ilk dişler ağızda görüldüğünde) temizleme işlemi başlamalıdır.
- Sabah kahvaltısı sonrası ve gece yatmadan önce dişleri (en azından çiğneme yüzeylerini) temiz bir tülbent ya da gazlı bezi ıslatarak silmek, temizlemek yerinde olur.
- Diş fırçası kullanımına ise çocuğun arka dişlerinin çıkmasından sonra (ortalama 2,5 - 3 yaşında) başlanması uygundur.
- Okul öncesi çocuklarda diş fırçalama için bir teknik uygulamak çok zordur.
- Bu yaşlarda önemli olan, çocuğa diş fırçalama alışkanlığı kazandırmaktır.

Çocuklarda bazı ağız ve diş problemleri : Diş Gıcırdatma(Bruksizm):

- Çocuklarda özellikle de 5 yaşın altında çok sık görülüyor ve ciddi problemlerin bir yansıması olabiliyor.
- □ Nedenleri: Stres, agresif, takıntı veya sıkılgan kişilik yapıları, anne-babası diş gıcırdatan çocuklar bu alışkanlığa daha eğilimlidir.
- Yetersiz beslenme, bağırsak parazitleri, alerji ve de endokrin bozuklukları, diş gıcırdatması şekilde belirti gösterebilir.
- □ Belirtileri: Dişlerde aşınma, uyurken çıkartılan gıcırdatma sesleri, yüz kaslarında ağrı, çene ekleminde problemler, baş ağrısı, dişlerde sallanma ve hassasiyet.
- □ Tedavisi: Öncelikle psikolojik açıdan diş gıcırdatmaya yol açan faktörler ortadan kaldırılmaya çalışılır. Bu başarılmaz ise, hastaya takıp çıkartılabilen bir gece plağı yapılır.

Parmak Emme:

- Nedenleri: Parmak emme küçük yaşlarda sık görülen bir alışkanlıktır. Genellikle dört yaşına kadar kendiliğinden ortadan kalkar. Alışkanlığın sürekli dişlerin çıktığı yaşlarda da sürmesi, bu dişlerde ve damakta yapısal bozukluklara yol açar. Bu bozuklukların nedeni parmağın ön dişlere ve damağa uyguladığı basınçtır. Ortaya çıkan bozukluğun derecesi emmenin süresine, sıklığına, şiddetine ve emme sırasında parmağın pozisyonuna bağlıdır.
- Tedavisi: Parmak emmeyi önlemenin en etkili yolu parmak emmeye eğilim gösteren çocuğu emziğe alıştırmaktır. Emziğin hem verdiği zarar daha azdır, hem de daha kolay bırakılabilir. Tedavinin zamanlaması çok önemlidir. Çocuğun kendisi bu alışkanlıktan kurtulmayı istemedikçe, tedavinin başarıya ulaşması imkansızdır. Çocuğun çevre baskısına uğramaması ve alay edilmemesi için okul çağından önce bırakması psikolojik yönden çok faydalıdır. Çocuk baskı altına alınmadan cesaretlendirilerek, ödüllendirilerek pozitif yönlendirilmelidir. Eğer her şeye rağmen 6 yaşına kadar alışkanlık kırılmamışsa diş hekimine başvurularak profesyonel yardım alınması gereklidir.

Emzik

- Bebekler için emmek rahatlamamanın ve güven içinde hissetmenin en doğal yoludur.
- **Eğer bebek parmak emme eğilimi gösteriyorsa, emziğe yönlendirilmelidir. ?????????? ARAŞTIRALIM**
- Emzik parmak emmeye göre hem daha az zararlıdır; hem de sonraki yaşlarda daha kolay bırakılabilir.
- Emzik günün büyük bir bölümünde değil, sadece gerekli olduğunda verilmelidir.
- Yapısal bozukluklara yol açmamak için, mümkün olduğu doğal meme yapısındaki emzikler seçilmelidir.
- Emziklerin yapısının sağlamlığı her gün kontrol edilmelidir.
- Emziğin büyüklüğü ağızın yapısına uygun olmalıdır

Çocukların dişleri niye çürüyor?

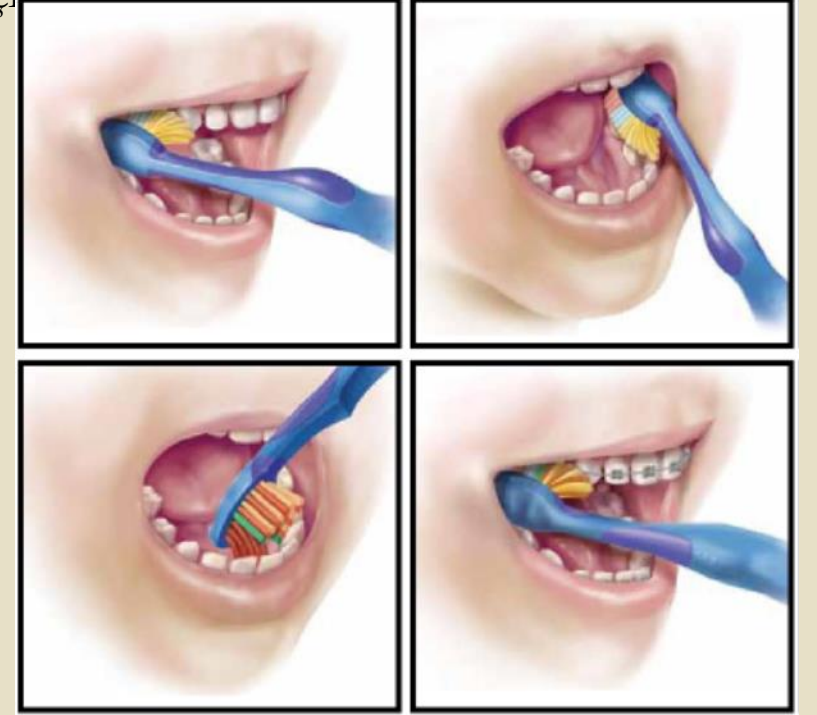
- Süt dişleri normal dişlere oranla daha çok organik madde içerirler, bu nedenle çürümeye daha yatkınlardır, daha kolay ve hızlı çürürler.
- Çocuklar, çürüğün erken döneminde görülebilen soğuk sıcak hassasiyeti ve hafif ağrı gibi sinyalleri zamanında yorumlayamazlar.
- Olayı ancak dayanılamayacak kadar ağrı olmasında fark ederler ki bu durumda çok geç kalınmış olabilir.
- Çocuklar ağız bakımına yetişkinler kadar dikkat edemezler.
- Çocuğun el becerisi, merakı ve ebeveynin tutumu diş fırçalama alışkanlığını belirler.
- Özellikle annelerin sıklıkla yaptığı bir hata da emzik ya da biberonu şeker, reçel vb. gibi gıdalara batırarak çocuklara vermeleri veya uyku aralarında şekerli süt, meyve suyu gibi gıdalara alıştırmalarıdır.
- Böylece beslenme düzensizliğinden dolayı dişler çürümeye yatkın hale gelir.

Erken çocukluk çağı çürükleri;

- Çocukların fiziksel ve psikolojik gelişimlerinin olumsuz etkilenmesine,
- Beslenme bozukluklarına ve gelişim geriliğine,
- Ağrı nedeniyle konsantrasyon, uyku bozuklukları ve buna bağlı öğrenme problemlerine,
- Üst ön dişlerin erken kaybı ile konuşma bozukluklarına,
- Erken süt dişi kayıpları ile ortodontik problemlere yol açabilmektedir.

Okullarda Diş Sağlığı

- Okullarda yemeklerden sonra diş fırçalama alışkanlığı kazandırmak için Fırçalanmalıdır.
- 3-6 ay da bir diş fırçası değiştirilmeli
- Doğru diş fırçalama tekniği
- Çürüklerden korunma

Okullarda Beslenme

" 1 yaşına kadar
mecbur kalmadıkca
çocuklarınıza inek
sütü vermeyiniz "

WHO-2000

ÇOCUKLUKTA BESLENME NEDEN ÖNEMLİDİR?

- Fiziksel büyüme ve gelişme arttığından besin öğelerine gereksinim artar.
- **Kemik oluşumu fazladır.**
- Yaşam boyu sürecek davranışlar kazanılır.
- Beslenmeye bağlı bazı kronik hastalıkların temeli bu dönemlerde atılmaktadır.
- **Hastalıkların önlenmesi için yeterli ve dengeli beslenme gereklidir.**

Çocukluk çağı dönemi dört grupta incelenebilir:

- 1.Toddler(Yeni yürümeye başlayan çocuk) 1-3 yaş
- 2.Okul öncesi (3-6 yaş)
- 3.Okul çağı (6-12 yaş)
- 4.Adolesançağı (12-18 yaş)

TODDLER DÖNEMİNDE BESLENME

- Enerji gereksinimi daha azdır.
- Büyüme hızı yavaşlamaktadır. (Yürüme başlar)
- Vücut ağırlığında artış hızı azalır.
- Vücut yağ miktarı azalır.
- Vücut suyu azalmaya başlar, hücre içi sıvı miktarı daha fazladır.
- Kas gelişimi başlar (toplam vücut ağırlığının $\sim 1/2$).
- İskelet büyümesi yavaşlar.(Ancak mineral depolanması fazladır; kemik uzaması için).
- Bacak boyu uzar, ağızda $\sim 6-8$ diş bulunur
- Besinleri red sıklıkla yaşanabilir.

beslenmenin temel özellikleri

- 1. Beslenme sorunlarının sık yaşandığı dönemdir
- 2. Çocuğun büyüme hızı ilk bir yaşa göre biraz duraklar:
 - Yeme gereksinimi azalır:
 - Yemek seçen, tabağını tam bitirmeyen
 - Normal büyüyen çocuklar için anne-babaların “çocuğum az kilo alıyor” diye endişelendiği dönem
- 3. Gelecekteki beslenme alışkanlığının büyük oranda belirlenir4. Beslenme alışkanlığının gelişmesinde temel olarak ailenin ve aile mutfağının belirleyici olduğu bir dönemdir.

OKUL ÖNCESİ ÇOCUK BESLENMESİ

- Okul öncesi dönem yetişkinlik için temel oluşturan pek çok alışkanlığın geliştirildiği bir dönemdir.
- Bu dönemde yeterli ve dengeli beslenme kadar, iyi geliştirilmiş sağlıklı beslenme alışkanlıkları edinmek de önemlidir.

OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE BESLENME

(3-6 yaş)

- Enerji: Toddler dönemine göre daha yüksektir.
- Protein: Kısmen yüksektir.
- Mineraller: Ca, P ve Fe depo için gereklidir.
- Vitaminler: A ve C vitaminleri önemlidir.

1-12 yaş arası Çocuğun Beslenmesi

- Büyüme gelişmenin sürdürülmesi
- Günlük aktivitenin karşılanması

Artmış enerji ihtiyacı

Besin öğeleri	1-3 yaş	4-6 yaş	6-12
Enerji (kcal/kg)	100	90	90
Yağ (total kalorinin %'si)	30-35	25-35	25-35
Protein (%)	5-20	10-20	10-20

- Besin ögelerinin gereksinim ve işlevleri önemli olmakla beraber gıda maddelerine göre düzenlenmiş beslenme önerileri seçilmelidir!

BESİN PİRAMİDİ

OKUL ÖNCESİ VE OKUL ÇOCUKLARINA YÖNELİK MENÜ PLANLAMA

- Toplu Beslenme Sistemlerinde servis edilen yemeklerin listesi olup, tüketici ile kuruluşların beslenme servisi örgütleri arasında iletişimi sağlayan önemli bir araçtır. Daha ayrıntılı bir tanımla; menü tüketicilerin gereksinim ve/veya talepleri doğrultusunda, tasarlanan yiyecek ve içeceklerin bir planıdır. Genellikle menü planlama ve geliştirme en az anlaşılan ve en çok ihmal edilen bir konudur.
- Çocuklara yönelik sunulacak beslenme hizmetleri hem yeterli ve dengeli beslenmeyi teşvik etme hem de küçük yaşlardan itibaren doğru beslenme alışkanlıklarını kazandırma açısından son derece önemlidir.
- Menü planlanırken, büyüme ve gelişme sürecinin hızlı ve devamlı olması nedeni ile artan enerji ve besin öğeleri (özellikle hayvansal kaynaklı protein, kalsiyum, demir gibi mineraller, vitaminler) gereksinimleri de göz önünde bulundurulduğunda, gündüz ve bakımevlerinde 2 ana öğün (sabah kahvaltısı ve öğle öğünü) için 3/5'ini karşılar nitelikte olması önemlidir.

Yiyeceklerin satın alınmasında;

- Yerel ve mevsimine uygun gıdalar tercih edilmeli,
- Temiz ve hasar görmemiş yiyecekler satın alınmalı,
- Yiyecekler herkes tarafından tercih edilen, gıda sirkülasyonunun çok olduğu saygın bir kaynaktan satın alınmalı,
- Satın alınan yiyecekler, temiz ve güvenli bir şekilde saklandığı yerden satın alınmalı,
- Gıda etiketleri okunmalı, son kullanma ve üretim tarihleriyle içerikleri incelenmeli,
- Alınan yiyecekler miktar ve büyüklüklerine göre listelenmeli, kısa sürede tüketilecek ve depolanma/saklamaya ihtiyaç duyulmayacak miktarlarda satın alınmalı,
- Öncelikli tüketilecek gıdalar belirlenmeli,
- Satın alınan soğuk yiyecekler, alışveriş esnasında soğuk bir şekilde tutulmalı,
- Taşıma esnasında gıdaların güvenliği sağlanmalıdır.

Yiyeceklerin buzdolabında depolanmasında;

- Çabuk bozulabilen gıdalar, oda sıcaklığında iki saatten daha fazla bekletilmemeli,
- Evde hazırlanan sandviç gibi yiyecekler de dahil olmak üzere evden getirilen ev yapımı yiyecekler 5 °C'nin altında bir buzdolabında veya serin yerde muhafaza edilmeli,
- Yolculuk veya gezi sırasında, çocukların yanında bulunan yiyeceklerin taşınması için serin hava kutuları bulundurulmalı,
- Artan yiyecekler soğuduktan sonra en kısa sürede soğutulmalı, buzdolabına konan yiyeceklerin büyük miktarlarda olmasından kaçınılmalı,
- Buzdolabına konan gıdalar, üstü açık kalmayacak şekilde örtülmeli,
- Yumurtalar, diğer gıdalardan ayrı olacak şekilde buzdolabında saklanmalı,
- Çiğ et ve çiğ balıklar, diğer gıdaların bulunduğu rafların alt raflarında olacak şekilde saklanmalı ve bu gıdaların diğer gıdalara damlaması engellenmeli,
- Stoklanan gıdalar son kullanma tarihleri dikkate alınarak kullanılmalı,
- Açılan gıdalar tekrar muhafaza edilecekse kendi ambalaj ve kutularına geri konulmadan başka bir kaptaki saklanmalı, • Dondurulmuş gıdalar tekrar dondurulmamalı,
- Buzdolabının temizliği sık sık yapılmalıdır.

Yiyeceklerin hazırlanmasında;

- Çiğ et ve balık, pişmiş gıdalar, meyve ve sebzeler için ayrı doğrama tahtaları kullanılmalı,
- Mutfakta kullanılan temizlik bezleri sürekli olarak yıkanmalı,
- Yemek hazırlanırken eller her gıda geçişlerinde mutlaka yıkanmalı,
- Meyve ve sebzeler iyi yıkanmalı ve soyulmalıdır. Havuç gibi kökü sebzeler her zaman soyulmalı, maydanoz gibi küçük yapraklı sebzeler suda bekletilerek iyice yıkanmalı,
- Hazırlanan gıdaların kirlenmesini önlemek için çöpler mutlaka ayrı tutulmalı,
- Pastörize edilmemiş süt ve süt ürünleri kesinlikle kullanılmamalı, kullanılan peynirlerin ambalajlı ve ürün bilgisi olan etiketli ürünlerden olmasına dikkat edilmeli,
- Eğer bir aile kendi hazırladığı süt ve süt ürünlerinden oluşan bir ürün getirmişse ürünün hazırlanış şekli sorgulanmalı,
- Eğer şişe ürünü bir gıda çocuğa sunulacaksa çocuğun tüketebileceği miktarlar dikkate alınarak gıda tüketilmeden önce ayrı bir kaba konmalı,
- Çocuğun eline verilen gıda çocuk tarafından bitirilememişse geri kalan kısım atılmalıdır

Örnek menü

Menüler ve beslenme yönlendirmeleri toplumun sosyal ve etnik yapısı göz önünde tutularak planlanmalıdır

o 2-3 yaş (Oyun çocuğu)

* **kahvaltı** (1 Su bardağı süt

1 adet yumurta veya 1 kibrit kutusu peynir, 2 yemek kaşığı pekmez/bal, 5 adet zeytin, 2 dilim ekmek)

* **kuşluk** (1 meyve)

* **öğle** (4 kaşık sebze, mercimek çorba/2 köfte, 1 çay bardağı yoğurt, salata, 1 dilim ekmek)

* **kuşluk** (1 meyve)

* **akşam** (Çorba, 2 köfte-et, 1 çay bardağı yoğurt, salata, 1 dilim ekmek, 2 yemek kaşığı bulgur)

* **gece** (150cc süt ?)

o 9-10 yaş (Okul çocuğu)

* **kahvaltı** (1 Su bardağı süt

1 adet yumurta veya peynir, 4 yemek kaşığı pekmez/bal, 8 adet zeytin, 4 dilim ekmek)

* **öğle** (1 porsiyon etli sebze

yemeği, çorba salata, 2 dilim ekmek, sütlü tatlı, 1 meyve)

* **akşam** (1 porsiyon etli

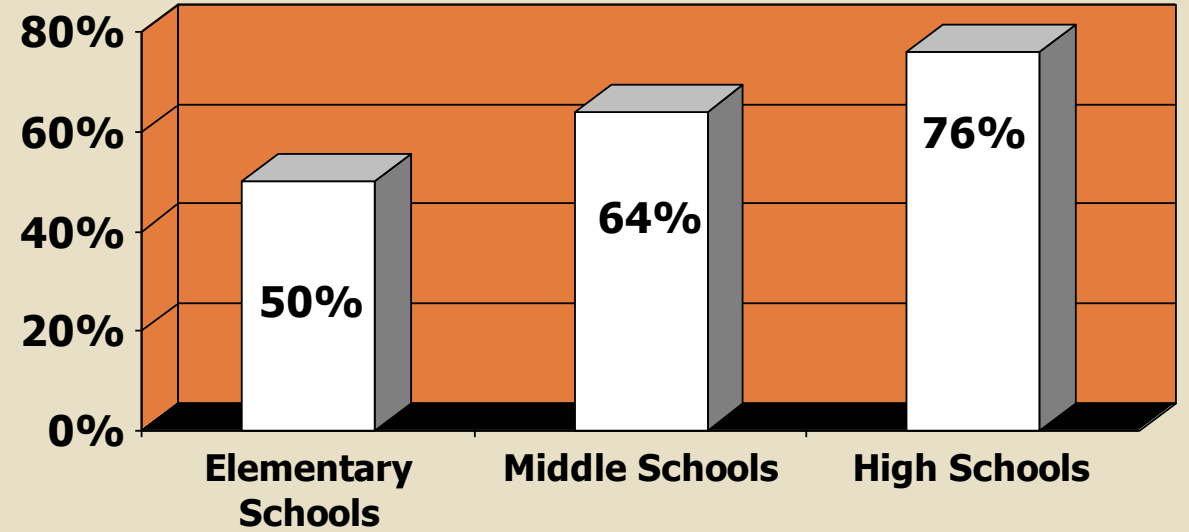
kurubaklagil, pilav, yoğurt, salata, 2 dilim ekmek, meyve)

Tehdit ve Tuzaklar

- Çalışan anne-kreş
- Dışarıda-hazır yemek
- Okul-arkadaş
- Kantin
- Reklamlar

Schools Nationwide that offer hamburgers and pizza as lunch options

6. Yağlar, şeker ve tatlılar
Çok Kısıtlı

4. Süt, peynir, yoğurt
2-3 porsiyon

2. Sebzeler
3-5 porsiyon

5. Et, tavuk, balık, kurufasulye,
yumurta ve çerezler
2-3 porsiyon

3. Meyveler
2-4 porsiyon

1. Ekmek, tahıl, pirinç ve makarnalar
6-11 porsiyon

Türkiye İçin Beslenme

Önerileri

(TCSB, 2006))

- Günlük 3-4 porsiyon süt-süt ürünü
- Hergün 1 yumurta
- Fındık, ceviz diyetinde yer almalı
- Kahvaltı şart, kahvaltıda sebze-meyve
- Sebze-meyve, yağı azaltılmış süt-süt ürünü, yağsız et, balık
- Şişman çocuklarda ağırlık denetimi egzersiz ile sağlanmalı
- Şeker, kek vb tatlı gıdalardan uzak dur
- Bölgeye göre flor desteği verilebilir

Okul Öncesi Dönem Çocuklarda Beslenme Davranışları ve Sorunları

- Besin seçme:
- Şişmanlık
- İştahsızlık

Çocuklar için Beslenme Önerileri

- Çocuklar düzenli ve öğün atlamadan beslenmelidir.
- İyi bir beslenme alışkanlığı için çocuğa her besin grubundan yedirilmelidir.
- Yiyecekleri tabağına gereksiniminden fazla konulmamalıdır.
- Ara öğünlerde şeker, bisküvi, çay, gazoz, kolalı içecekler verilmemelidir.
- Çocuğun gelişimi için kendi kendine yemek yeme alışkanlığı kazandırılmalıdır.
- Sevmediği besinler konusunda ısrar etmeyip aynı gruptaki benzer besinler verilmelidir. Çocukların kendi besin seçimlerini yapmalarına izin verilmelidir.
- Birçok çocuk için en iyisi düzenli bir program ile beslenmesidir.
- Yemek zamanı iyi bir aile zamanı olmalıdır.
- Çocukların bir öğünde veya bir günde değil, birkaç gün içinde tükettiklerinin toplam miktarı önemlidir.

Okul Öncesi Çocuğa iyi Beslenme Alışkanlıkları Nasıl Kazandırılır?

- Çocuklara tüketebilecekleri düşünülenden az besin verilmelidir.
- Çocuklara yemek yemenin bir gereksinim olduğu bu yasta öğretilmelidir.
- Çocukların açlık belirtilerine kulak verilmelidir
- Çocukların yemeklerini kendilerinin yiyebilmesi için olanak sağlanmalıdır.
- Çocuk her seferinde tabağındakileri bitirmesi için zorlanmamalıdır.
- Yemek saatlerinin çocuğu mutlu yapan saatler olması sağlanmalıdır.
- Çocukların besin kaynakları birçok hastalıklara karşı yüksek risk altında oldukları unutulmamalıdır.

Ödev

- 1. Alışverişte çocukların yiyecek ürünü alırken dikkat ettikleri
- 2. Alışverişte aileler ürün alırken dikkat ettikleri noktalar nelerdir.
- 3. Ailelerin yemek yedirme yöntemleri nelerdir
- 4. Çocukların yeme davranışları ve sorunları
- 5. Okullardaki menüleri inceleyin en az yirmi

OKULLARDA SAĞLIK VE GÜVENLİK

DERS: 4 Okullarda Hijyen

Eğitim Kurumlarında Hijyen

- Okulun fiziksel koşulları ve fiziksel çevresi oldukça büyük bir önem taşımaktadır.
- Okulun bulunduğu konumun herhangi bir sağlık problemi yaşandığında müdahalenin gecikmemesi için **sağlık kuruluşuna yakın bir yerde olması, fiziksel koşullarının sağlığı olumsuz etkileyecek bir etkeni barındırmaması** gerekmektedir.

- **Sağlık ve eğitim birlikte değerlendirilmesi** gereken bir konudur. Bireylerin her yönden sağlıklı yetiştirilmesi, Milli Eğitimin öncelikli amaçlarından biridir.
- Toplum oluşturulan bireylerin, nitelikli ve sağlıklı bireyler olması hedeflenmektedir.
- Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) sağlığı; **“yalnızca hastalık ve sakatlığın olmayışı değil, fiziksel, ruhsal ve sosyal yönden tam bir iyilik hali”** şeklinde tanımlamaktadır.
- Okul sağlığı kavramı ise, **öğrenci ve okulda çalışanların sağlığının değerlendirilip geliştirilmesi için yapılan uygulamaların tümünü** kapsamaktadır.
- Sosyo-ekonomik farklılıkların olduğu bölgelerde yaşayan toplumlarda, sağlık hizmetlerinden farklı nedenlerle yoksun kalan çocuklara ulaşabilme fırsatı sağlaması açısından, okul sağlığı büyük önem taşımaktadır.

- Okul ortamının sağlıklı ve güvenli bir çevre olabilmesi için temizlik ve hijyen konusunda gerekli **tedbirlerin alınması**, gerekli **uygulamaların** hassasiyetle **yürütülmesi**, **kaynakların verimli ve etkin kullanılması** gerekmektedir.
- Toplu yaşam alanlarında mikroorganizmaların yayılması, hastalık yapabilme özelliği (patojenite) ve ortam temizliği uygun şekilde yapılmadığında, salgın hastalık oluşturma riski oldukça yüksektir. **Okullar toplu yaşam alanlarıdır .**
- Okul öncesi eğitim kurumlarının temiz olması, henüz **bağışıklık sistemi tam gelişmemiş olan çocukların** sağlığı açısından son derece önemlidir.

FİZİKİ ORTAMIN TEMİZLİK VE HİJYENİ

- Okulda sağlıklı bir çevrenin varlığından söz edebilmek için ısıtma, havalandırma, aydınlatma ve nem koşullarının uygun olması, okulda yeterli temiz içme ve kullanma suyunun bulunması, iç ve dış mekanın zararlı böcek, hayvan ve bitkilerden arındırılmış olması gerekmektedir.
- Ayrıca okul binasının, sınıfların, oyun alanlarının, tuvaletlerin, mutfağın, idari büro olarak kullanılan odaların, oyuncakların düzenli aralıklarla temizlenmesi ve hijyenik olması gerekmektedir.

- Ortamın **temiz ve hijyenik olabilmesi**, mikroorganizmaların hastalık oluşturabilme riskine engel olabilmek uygun **temizlik ve dezenfeksiyon işlemleriyle enfeksiyon oluşum zincirinin kırılmasıyla** mümkündür.

- **Enfeksiyon oluşum zinciri;** hastalık yapıcı (patojen) mikroorganizmaların bulunduğu kaynaktan **(insan, hava, su, toprak vs.)** bir çıkış kapısı **(kan, idrar, balgam vs)** kullanarak hastalık oluşturacağı potansiyel konağa **(insan, hayvan)** taşınması **(hava yolu, sindirim yolu, kan yolu vs.)** ve bir giriş kapısı **(sindirim sistemi-ağız, solunum sistemi-burun vs.)** bularak konakta hastalık oluşturması süreci olarak tanımlanabilir.

- **Dezenfeksiyon;** cansız ortamların, hastalık yapıcı (patojen) mikroorganizmalar açısından tamamen temizlenmesi işlemini tanımlamaktadır.
- Ortamın dezenfekte edildiğini söyleyebilmek için, sporlu bakteriler hariç patojen tüm mikroorganizmaların ölmüş olması ve ortamdaki virüslerin de aktivitesinin engellenmiş olması gerekmektedir.
- **Temizlik ve dezenfeksiyonun sağlanmasında, toplu yaşam alanlarının yer ve yüzey temizliği ile kullanılan materyallerin temizliği önemli bir yere sahiptir**

SINIFLAR

- Normal koşullarda özel durumlar söz konusu olmadığı sürece duvar ve yüzey döşemelerinden hastalık bulaşmayacağı kabul edilmektedir.
- Ancak okul öncesi eğitim kurumları, bu anlamda özellikli ortamlar olarak değerlendirilmelidir.
- Bu nedenle **sınıf ortamındaki yer ve yüzeylerin de dezenfekte edilmesi** gerekmektedir.

- Herhangi bir vücut sıvısının (kan, tükürük, idrar vs.) veya organik madde bulaşının söz konusu olmadığı yerlerde, **su ve sabunla temizlik işleminin yapılması yeterlidir.**
- **Fakat sınıf ortamının dezenfeksiyonunda, özellikle okul öncesi eğitim döneminde su ve sabunla yapılan yüzey temizliği yetersiz kalmaktadır.**

- Bu dönemde çocukların **tuvalet eğitimi ile ilgili alışkanlıkları henüz tam yerleşmemiştir, hapşırma ve öksürme gibi reflekslerle vücut salgıları** ortama yayılabilir.
- **Sürekli hareket halinde oldukları için vurma ve çarpma gibi etkilerle ortamda kan gibi biyolojik materyallerle** bulaş riski söz konusu olabilir.
- Tüm bu nedenlerle sınıf ortamının mutlaka dezenfektan etkisi olan kimyasallarla temizlenmesi gerekmektedir

- Dezenfeksiyon amaçlı kullanılan en etkin, maliyeti en düşük ve ulaşılması kolay olan madde, **çamaşır suyu olarak bilinen klor solüsyonlarıdır.** Her dezenfektan maddede olduğu gibi çamaşır suyunun da etkin dezenfeksiyon sağlayabilmesi için **sulandırma oranına** dikkat edilmelidir. **Dezenfektan solüsyonlar, kullanma kılavuzunda önerilen oranlarda sulandırılarak kullanılmalıdır.**
- Çamaşır suyu için, kan ve vücut sıvıları gibi biyolojik materyallerle **bulaş söz konusu ise sulandırma oranı 1/10 şeklinde, bulaş söz konusu değilse yalnızca yüzey dezenfeksiyonu amacıyla sulandırma oranı 1/100 şeklindedir.** Her dezenfektan maddenin kullanımında, dezenfektan maddeyle direkt temastan ve inhalasyonundan (solunma) kaçınılmalı, uygulama esnasında maske kullanılmalı, ortam temizlik sonrası havalandırılmalıdır. Bunun için sınıflarda en uygun saatler, öğrencilerin çıkış saatleridir.

- Gün bitiminde ortamın mekanik temizliği yapıldıktan sonra, **dezenfektan solüsyonlarla temizlenmesi ve daha sonra havalandırılması**, çocukların dezenfektan maddelerin olumsuz etkilerinden korunması açısından oldukça önemlidir.
- Bunun yanında kapalı ortamlarda bulunan hava kirliliği de insan sağlığını olumsuz yönde etkilediği için, sınıf ortamının havalandırılması aynı zamanda oksijen yönünden zengin havanın kullanılabilmesi açısından önem taşımaktadır

Tuvaletler

- Bu dönemde tuvalet eğitimi ve hijyen kuralları çocuğa anlatılsa da çocuğun tuvalet hijyenini yetişkinler gibi sağlayabilmesi biraz zordur. Dolayısıyla **okul öncesi eğitim kurumlarında tuvaletlerin temiz ve hijyenik tutulması**, diğer toplu yaşam alanlarına göre biraz daha özen gerektirir.
- Çocuklar bu dönemde hem kişisel hijyenlerini tam anlamıyla sağlamakta güçlük çekerler hem de tuvaletin temiz bırakılması konusunda eksiklikleri vardır. Burada **tuvalet hijyeninin sağlanması, kurumda çalışanların sorumluluğundadır. Tuvalet temizliği sık aralıklarla kontrol edilmeli, gerektiğinde temizliğin yapılması sağlanmalıdır.**

- Tuvaletler her kirlendiğinde temizlik işleminin tekrarlanması, gözle görünür kir olmasa dahi **gün içerisinde ve mümkün olduğunca sık sık temizlenmesi gerekmektedir.**
- Genel temizlik yapılırken tuvalet temizliği en sona bırakılmalı, **tuvalet temizliğinde kullanılan kova, bez, fırça ve paspas vb. araçlar kesinlikle başka yüzeylerin temizliğinde kullanılmamalıdır.**
- Tuvalet temizliği yapılırken **mutlaka eldiven kullanılmalı** ve bu eldivenler başka alanların temizliğinde kullanılmamalıdır.

- Tuvaletin içi deterjanla ve fırça yardımıyla ovularak temizlenmelidir. Klozetlerin evresi ayrı bir deterjanlı bez yardımıyla silinmelidir.
- Silme sonrası durulama işlemi yapılarak **ıslak alanlar kurulanmalıdır**. Yer süzgecinin kaba kirleri su tutularak temizlenmeli, zemin en sona bırakılmalıdır.
- Tüm zemin, **en son bir paspas yardımıyla kapıya doğru silinerek** temizlenmelidir.
- Tuvalet temizliğinde kullanılan bezler, gün sonunda sıcak su ve deterjanla çamaşır makinesinde yıkanıp kurutulmadan tekrar kullanılmamalıdır.

MUTFAK

- Hem yemeğin hazırlanması sürecinde **hem kullanılan malzemeler hem de mutfak ortamı hijyenik olmalıdır.**
- Mutfakta hijyen, yiyecek maddelerinin mutfağa alındığı andan itibaren yeme aşamasına gelene kadar kontamine olmaması için alınacak önlemleri kapsar.
- Öncelikle mutfağın bina içerisindeki konumu iyi ayarlanmalı ve içerisinde kullanılan materyallerin özelliklerine dikkat edilmelidir.
- Mutfağın **yeterli havalandırma koşullarına** sahip olması, **tuvalete uzaklığının en az 10-12 m olması, duvar ve zemin döşemelerinin kolay temizlenebilir** ve aralarında **mikroorganizmaları barındırmayacak nitelikte olması,** ortamın besin maddelerini kontamine etmemesi açısından oldukça önemlidir

- **Mutfak zemini** mümkün olduğunca **az parçalı, kir tutmayan ve kolay temizlenebilen zemin kaplama materyalleriyle kaplanmış** olmalı,
- **Su birikintilerine** neden olmayacak şekilde dizayn edilmiş olmalıdır. Her kirlendiğinde, yemek servisi yapıldıktan sonra ve gün sonunda mutlaka temizlenmelidir.
- Mutfak **zeminin daima temiz ve kuru kalmasına** özen gösterilmelidir. Mutfağın haşere ve kemirgenlerden korunması için temizlik ve dezenfeksiyonuna özen gösterilmelidir.
- Zemininin temizliği, yeni hazırlanmış ve kullanım talimatına göre sulandırılmış deterjanlı solüsyonla yapılmalı ve mutlaka kurulanmalıdır.
- Mutfak tavanında akıntı ve döküntüye neden olacak kabartı, çatlak ve kir olmamalıdır

- Mutfakta kullanılan araç gereç ve yüzeylerin seçiminde **toksik** (zehirleyici etki) olmayan, **paslanmaz çelikten** yapılmış materyallerin seçimine özen gösterilmeli,
- Çalışma yüzeyleri yiyeceklerin hazırlanması esnasında **çiğ besinlerle** temas ettikten sonra hemen temizlenmelidir.
- Pişmiş yiyeceklerin yüzeylere temasına ise kesinlikle izin verilmemelidir.
- Mutfakta kullanılan araç gereçlerin temizliği sağlanırken temiz alan ile kirli alan birbirinden ayrılmalıdır.
- Kullanılan araç gereçlerin **parçalara ayrılabilir, kolay temizlenebilir** olmasına özen gösterilmeli, yiyecek kapları elde değil bulaşık makinesinde yıkanmalıdır.
- Bulaşık makinesi belli aralıklarla içerisinde bulaşık yokken boş çalıştırılarak içinin temizlenmesi sağlanmalıdır

DSÖ gıda güvenliği kavramını, “sağlıklı ve kusursuz gıda üretimini sağlamak amacıyla;

- Gıdaların üretim, işleme, muhafaza, taşıma ve dağıtım aşamalarında gerekli kurallara uyulması ve önlemlerin alınması” şeklinde tanımlamaktadır.
- Gıdaların hazırlanması, saklanması ve korunması sürecinde gerekli koşullar sağlanmazsa, gıda kirliliği meydana gelir.
- Dolayısıyla gıda güvenliğinin sağlanmasında mutfak çalışanlarının hijyenik kurallara uyması gerekmektedir.
- **Gıda güvenliği için alınan hijyenik önlemlerin temel amaçları;** gıdaların mikroorganizmalarla temasını önlemek, mikroorganizmaların çoğalmasını ve yayılmasını önlemek, mikroorganizmaları yok etmek şeklinde sıralanabilir.

Eğitim kurumlarında;

- **Gıdaların güvenilir kaynaklardan temin edilmesi**, uygun koşullarda saklanması (ısı ve nem açısından gıdaya özgü koşulların sağlanması, fare, sinek vb. zararlı etkenlerden korunması gibi) ve hijyenik koşullarda hazırlanması, sağlığın korunması açısından büyük önem taşımaktadır.
- İnsanların el, deri, boğaz, burun, bağırsak ve dışkıları, mikroorganizmaların yoğun olarak buldukları yerlerdir.
- Ayrıca tüketilen hayvansal gıdaların kendisi mikroorganizma içerebileceği gibi kedi, köpek, fare, sinek gibi hayvanlar da besinlerin mikroorganizmalarla kontamine olmasına neden olabilmektedir.
- Derideki ufak bir yara, çatlak veya kesikte bile milyonlarca bakteri barınabilmekte, tuvaletten sonra uygun şekilde yıkanmayan ellerle de dışkıdan bulaşan mikroorganizmalar taşınabilmektedir.
- **İnsanların %30-50'sinin burunlarında, gıda zehirlenmesine neden olan bir bakteri türünü taşıdıkları bildirilmektedir.**
- Mutfakta **yiyeceklerin açıkta bulunduğu ortamlarda yüksek sesle konuşma, aksırma, öksürme gibi** nedenlerle bu bakteriler ortama hızla yayılarak yiyeceklerin kontamine olmasına neden olabilmektedir.

- Mutfakta yiyeceklerin hazırlanmasından ve mutfağın temizliğinden sorumlu personelin **tuvaletten önce ve sonra, mutfağa girdiğinde, mutfaktaki besin ve araçlara temas etmeden önce, çiğ et, sebze ve yumurtaya temastan sonra, yiyecekleri hazırladıktan sonra, besin atıkları ve çöplere temastan sonra** mutlaka ellerini yıkamaları gerekmektedir.
- **Öksürme ve aksırma sırasında** mikroorganizmaların ortama yayılmasını engellemek için **mutlaka tek kullanımlık mendil kullanılmalı, sonrasında eller yıkanmalıdır.**
- Saçların ve erkek çalışanlar için sakalların temizliğine özen gösterilmeli, **saçlar tarandıktan sonra mutlaka bone takılmalı, maske kullanılmadan ve eller yıkanmadan** besinlere temas edilmemelidir.
- **Tırnaklar düzenli aralıklarla kesilmeli** ve el yıkama sırasında aralarında mikroorganizmaların üremesine fırsat vermeyecek şekilde yıkanmalıdır

Eğitim kurumlarında çocuklar, yemeğin hazırlanması aşamasında rol alabilirler. Bu durumda, çalışan personelin aldığı tüm önlemlerin çocuklar için de alınması gerekmektedir.

- El ve tırnak temizliğine özen gösterilmeli, **bone, maske ve gerekirse eldiven kullanımı** konusunda hassasiyet gösterilmelidir.
- Yiyeceklerin tüketilmesi sırasında ise çocukların **yemek yeme kurallarına** özen göstermeleri sağlanmalı, **ortamın yiyeceklerle kirletilmesi** mümkün olduğunca engellenmelidir.
- **Çocukların yemek yemeden önce ve sonra mutlaka ellerini yıkamaları sağlanmalıdır.**

- Yemekler piştikten sonra iki saat içinde servise sunulmalıdır.
- Sıcak yemekler 65 derece ve üzeri sıcak ortamda, soğuk yemekler 5 derece ve altında soğuk ortamda bekletilmelidir

İdari Büro

- Eğitim kurumu binalarında bulunan idari bürolar, sirkülasyonun fazla olmaması ve odaları kullanan kişi sayısının diğer alanlara göre az olması nedeniyle kontaminasyon açısından çok riskli alanlar değildir.
- Çalışanların özellikle **el yıkama** konusunda hassas davranmamaları nedeniyle, diğer alanlardaki kirler idari büroları da kontamine edebilir.
- Bu nedenle enfeksiyon oluşumu ve yayılmasının engellenmesi için idari büroların temizliğine özen gösterilmelidir.
- **Yerlerin temizlenmesinde dezenfektan solüsyonlar kullanılmalı, yüzey temizliklerinde kullanılan bezler yalnızca bu alana ait olmalı, başka yerde kullanılmamalıdır.**
- Temizlik işlemleri sabah saatlerinde ve akşam mesai bitiminde olacak şekilde ayarlanmalı, toz kalkmasına neden olmayacak şekilde ıslak veya nemli temizlik uygulanmalıdır.

Oyuncaklar

- Eğitim kurumlarında çocuklar, dönemin getirdiği birtakım özellikler nedeniyle ortamda bulunan canlı veya cansız tüm materyallerle iç içedirler.
- Çocukların aralarında sürekli materyal alışverişi yapmaları, *ellerine aldıkları materyalleri her türlü yüzeye temas ettirmeleri, ellerini sürekli yüzlerine ve ağızlarına sürme eğilimleri, ortamdaki mikroorganizmaların rahatça yayılabilmesine ve vücuda kolaylıkla girerek* hastalık oluşturmaya zemin hazırlamaktadır

Oyuncaklar

- Toplu yaşam alanlarında kullanılan oyuncaklar önemli miktarda farklı türde patojen mikroorganizma barındırmaktadır.
- Bu nedenle eğitim kurumlarında kullanılan oyuncakların mümkün olduğu kadar **düzgün yüzeyli, kolay temizlenebilir ve dezenfekte edilebilir nitelikte** olması tercih edilmelidir.
- Kullanılan materyalin özelliğine uygun temizleme yöntemi kullanılmalıdır.
- Kullanılan araç gereçler, materyale zarar vermeyecekse öncelikle sıcak su ve sabunla yıkanmalı, yıkama işleminden zarar görecekt materyaller uygun dezenfektanlarla silinmeli, yüksek düzeyde dezenfeksiyon gerekli ise de kaynatılmalıdır.
- Nem ve ısı, mikroorganizmaların üremesi için uygun ortamlar oluşmasına neden olacağı için oyuncaklar temizlendikten sonra mutlaka kurutulmalıdır

KİŞİSEL TEMİZLİK VE HİJYEN

- Temizlik, gözle görünen kirlerin ortamdaki uzaklaştırılması şeklinde tanımlanırken, hijyen sağlığa zarar verebilecek ortamlardan korunmak için alınan önlemleri ve yapılan uygulamaları ifade etmektedir.
- Temizlik, sağlığı korumanın ilk koşulu iken hijyen sağlandığında hastalık yapan (patojen) mikroorganizmalar kişiden uzaklaştırıldığı için herhangi bir bulaşıcı hastalığa maruz kalmaları veya bir başkasına hastalık bulaştırmaları söz konusu olmaz.
- Kişisel hijyen uygulamaları bulaşıcı hastalıklar başta olmak üzere birçok hastalığın önlenmesi, sağlık sorunlarının çözülmesi ve sağlığın geliştirilmesinde büyük öneme sahiptir.

- Başlıca kişisel hijyen uygulamaları, **el yıkama, tırnak temizliği ve tırnak bakımı, gözler ve yüzün temizliği, ağız ve diş temizliği, kulak temizliği, saç bakımı, ayak temizliği, düzenli banyo yapılması, çalışılan işe uygun kıyafet seçimi, kıyafetlerin temiz tutulması** şeklinde sıralanabilir.
- Kişisel hijyen uygulamalarında temizlik işlemlerinde akan su ve sabun kullanılması, temiz çamaşır kullanılması, kişisel temizlik araçlarının (havlu, tarak, diş fırçası vb.) kişiye özel olmasına dikkat edilmelidir.

- Bulaşıcı hastalıkların önlenmesinde en önemli, **en basit ve maliyeti en düşük olan uygulama**, kişisel temizlik uygulamalarından biri olan **el yıkama** işlemidir.
- El yıkama işlemi, sosyal el yıkama, hijyenik el yıkama ve cerrahi el yıkama şeklinde farklı şekillerde sınıflandırılmaktadır. Eğitim kurumlarında çalışanların yapacakları **el yıkama işleminin hijyenik el yıkama** olması gerekmektedir.
- Sosyal el yıkama, toplu ortamlarda mikroorganizmaların yayılmasını önlemede yetersiz olmaktadır.
- Cerrahi el yıkama ise ameliyathane koşullarında yapılan el yıkamadır.

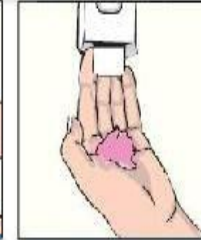
Tekniçe uygun bir hijyenik el yıkama işleminde;

- Öncelikle takı ve mücevherler çıkarılmalı,
- Eller ılık suyla tamamen ıslatılmalı,
- Yeterli miktarda (yayıldığında elin tamamını kaplayacak miktarda) sabun avuç içine alınmalı,
- Avuç içlerinden başlamak üzere sabun tüm elin iç ve dış yüzeylerine tamamen yayılmalı,
- Parmak araları, elin iç ve dış yüzeyindeki tüm kıvrımlar ovuşturularak sabunun tüm kıvrımlara ulaşması sağlanmalı,
- Tırnak uçları avuç içinin orta kısmında ovuşturularak temizlenmeli,
- El sırtları bir elin iç yüzeyi diğer elin sırtına gelecek şekilde yerleştirilip parmaklar birbirleri arasından geçirilip ovularak temizlenmeli,
- Başparmak avuç içine alınarak ovuşturulmalı,
- El bilekleri ovularak sabunun bütün ele teması sağlanmalı,
- Durulama işlemi el bileğinden parmak uçlarına doğru olacak şekilde gerçekleştirilmeli,
- El yıkama süresi minimum 15-20 saniye olmalıdır

ADIM ADIM DOĞRU EL YIKAMA

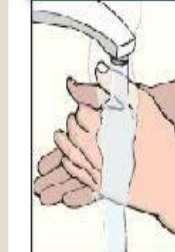
1 Ellerinizi ıslatın

2 Ellerinizi Sabunlayın

3 Ellerinizi 20 saniye ovuşturun

4 Ellerinizi Durulayın

5 Ellerinizi Kurulayın

6 Kuruladığınız Kağıt Havlu ile Musluğu Kapatın

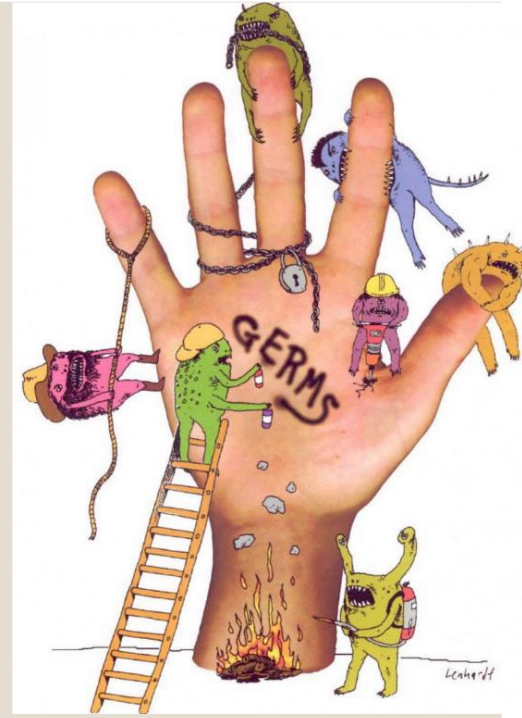
BUNLARI UNUTMAYIN

- Parmak aralarını
 - Tırnak aralarını
 - Ellerinizin üstünü
- İYİCE YIKAYINIZ**

- El yıkama işleminin ardından, mikroorganizmaların üremesi ve yayılması sürecini etkileyen bir diğer önemli konu da **ellerin kurulanması** işlemidir.
- Ellerin kurulanmasında **tek kullanımlık malzemelerin** kullanılması, mikroorganizmaların yayılmasını önlemede önemli bir gerekliliktir.
- Eğitim kurumlarında maliyet konusu belirleyici bir faktördür.
- Eller bileklerden başlanarak kurulanmalı, daha sonra kurulama işleminde kullanılan kağıt havluyla musluk kapatılmalıdır

Çalışanların Temizlik ve Hijyeni

- Kurumlarda çalışan başta öğretmenler olmak üzere **tüm çalışanların**, kendi sağlığı için gösterdiği çabanın yanı sıra, çocukların sağlığının sürdürülmesi ve korunması konusunda da büyük **sorumlulukları** **olduğunun bilincinde** olmaları gerekmektedir
- Sağlık çalışanlarının bu konuda danışmanlık hizmeti sunması, çocuklarla bire bir iletişim halinde bulunan kişilerin ise eğitimde aktif rol üstlenmesi gerekmektedir.
- Sağlık eğitimi ailede başlayıp okul yaşamı boyunca devam eden uzun bir süreçtir

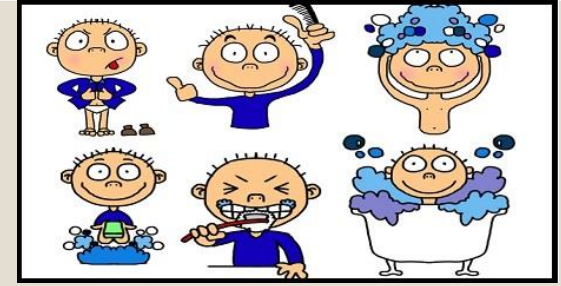

- Kurum çalışanları, eğitim kurumlarında enfeksiyon oluşum zincirindeki önemli halkalardan biridir.
- ***Kontamine olmuş alanlarla temastan sonra, çalışanlar eğer kişisel hijyenik uygulamalara dikkat etmezse, mikroorganizmaların hızla yayılmasına zemin hazırlamış olurlar.***
- Bu anlamda hem enfeksiyon zincirinin kırılması hem de çocuklara rol model teşkil etmek açısından, çalışanların kişisel hijyenlerine dikkat etmeleri gerekmektedir.

- **Çalışanların temizlik ve hijyen konusunda öncelikle dikkat etmeleri gereken nokta, ellerini yıkamalarıdır.** Çünkü eller çevreyle sürekli temas halindedir ve bakterilerin kolaylıkla taşınmalarına neden olurlar.
- Vücudun farklı bölgelerinde birçok farklı bakteri türü bulunmaktadır. Vücudun herhangi bir dokusunda bulunan ve bulunduğu bölgede hastalık oluşturmeyen bakteri topluluklarına “flora” adı verilmektedir.
- Bu bakteriler her ne kadar bulunduğu dokuda hastalık oluşturmazlar da yer değiştirip farklı bir dokuya yerleştiğinde hastalık oluşturabilme özelliğine sahiptirler.
- Örneğin **ellerimizdeki normal flora ile bağırsaklardaki flora birbirinden oldukça farklıdır ve barsak florasındaki bakteriler ellerle taşındığında vücudun farklı bölgelerinde hastalık oluşturabilirler.**
- ***Vücuttaki flora, kalıcı flora ve geçici flora*** olmak üzere ikiye ayrılır. Kalıcı florada yer alan mikroorganizma toplulukları yıkama işlemi ile vücuttan uzaklaşmaz, deri dışında hastalık oluşturmaz.

- **Geçici florada** yer alan mikroorganizmalar ise kontaminasyon sonucu yerleşirler ve yüksek düzeyde hastalık oluşturma potansiyeline sahiptirler. Geçici floranın vücuttan uzaklaştırılması için yapılması gereken işlem, el yıkma işlemidir.
- El yıkama işlemi, özellikle mutfak ve temizlik görevlileri için büyük önem arz etse de tüm çalışanların el yıkama konusunda aynı hassasiyeti göstermeleri gerekmektedir.
- El yıkama işlemi her işe başladığında, *pişmemiş besinlerle temastan önce ve sonra*, **tuvaletten önce ve sonra**, *sigara içtikten sonra*, *öksürüp aksırdıktan sonra*, **mendil kullanarak ağız ve burun temizlendikten sonra**, *parayla temas ettikten sonra*, **vücuttaki yara**, *çatlak, sıyrık, sivilce vb. alanlara temastan sonra*, **kirli araç-gereçle temastan sonra**, *çöplerle temastan sonra*, **yemekten önce ve sonra**, *yemekleri servis etmeden önce mutlaka tekrarlanmalıdır.*

Çalışanların el yıkamanın yanı sıra dikkat etmesi gereken diğer hijyenik uygulamalar;

- Saç sakal temizliği ve hijyeni, yüz hijyeni, burun hijyeni ve kıyafet hijyenidir.
- Saç dipleri mikroorganizmaların yaşaması ve çoğalması için oldukça uygun yerlerdir. Saç hijyenine dikkat edilmemesi, saçlı deriyi kaşımak, kaşıma sonrası el yıkama işleminin yapılmaması, bone kullanılmaması, saçlı derideki mikroorganizmaların yayılmasına neden olmaktadır.
- Benzer şekilde, erkek çalışanlar için sakalların temizliği de önem taşımaktadır. Sakalların çok uzun olması, temizliğine özen gösterilmemesi, maske kullanılmaması da yine mikroorganizmaların yayılmasına neden olan bir diğer faktördür.
- Vücudu kaplayan deri, yapı itibariyle mikroorganizmaların barınmasına olanak sağlamaktadır. Aynı zamanda vücutta derinin ürettiği yağ ve ter, kirlerle birleştiğinde deri, bakterilerin barınmasına daha da elverişli hale gelmektedir.
- Bu nedenle yüz temizliği, özellikle mutfak çalışanlarında büyük önem arz etmektedir. Yemek pişirme sırasında maruz kalınan ısı nedeniyle terlemenin daha da yoğun olması, bazen ter damlalarının yiyecekleri kontamine etmesine de neden olabilmektedir.

- ***Solunum sistemi, solunan havadaki mikroorganizmaların alt solunum yollarındaki organlara ulaşmasını engelleyecek niteliktedir.*** Burun içerisindeki mukus salgısı, havadaki mikroorganizmaları tutarak yapışkan bir hale gelmektedir. Dolayısıyla bu yapışkan mukus salgısının içerisinde milyonlarca mikroorganizma barınmaktadır.
- ***Burun temizliği yapıldıktan sonra eller mutlaka yıkanmalı, herhangi bir solunum yolu enfeksiyonu nedeniyle öksürme, aksırma olması durumunda mutlaka maske kullanılmalıdır.*** Burun temizliği mümkünse suyla yapılmalı, değilse tek kullanımlık kağıt mendillerle yapılmalı, sonrasında eller mutlaka yıkanmalıdır.
- ***Kıyafet seçimi ve temizliği de yine çalışanların dikkat etmeleri gereken bir diğer konudur.*** Yapılan işe uygun kıyafetlerin seçilmesi, önlük vb. koruyucu giysilerin kullanımını gerektiren durumlarda önlük giyilmesi ve bu koruyucu giysilerin sadece gerekli alanlarda giyilmesi, farklı alanlara gidildiğinde mikroorganizmalarla kontaminasyonu ve mikroorganizmaların taşınmasını engellemek amacıyla önlüklerin çıkarılması konularına dikkat edilmelidir

Çocuklarda Temizlik ve Hijyen

- Eğitim kurumları, çocukların zamanlarının büyük bir bölümünü geçirdikleri yerler olup çocukların toplu halde bir arada olmaları, her şeyi merak etmeleri ve tanımak için dokunmaları, ellerini sürekli ağızlarına sürme eğilimleri, birbirleri ile sürekli fiziksel temas halinde olmaları, hijyenik alışkanlıklarının henüz tam gelişmemiş olması nedeniyle enfeksiyon hastalıkları açısından oldukça riskli ortamlardır. Bu nedenle ***çocuklara kendi hijyenik alışkanlıklarını kazandırmak son derece önem taşımaktadır***

◦ Çocukluk dönemi, öğrenmenin en yoğun olduğu dönem olması itibariyle alışkanlıkların geliştirilebileceği en uygun dönemdir. Dolayısıyla sağlık alışkanlıklarının da bu dönemde geliştirilmesi oldukça önemlidir.

◦ Enfeksiyon hastalıklarının birçoğunun kontrolünde kişisel hijyenik uygulamaların önemli olduğu bilinmektedir.

◦ Enfeksiyonların yayılmasını önlemede en etkili ve en az maliyetli hijyen uygulamasının rutin el yıkama işlemi olduğu DSÖ tarafından bildirilmektedir.

Ziyaretçiler ve Hijyen

Bu kapsamda alınabilecek koruyucu önlemler şunlardır;

- Öncelikle ziyaret saatlerinin belirlenmesi ve bu saatlerin dışında ziyaretçi kabul edilmemelidir.
- Ziyaret saati bitiminde koridorların temizliği yapılmalı, kalan sürelerde sürekli bir ziyaretçi sirkülasyonuna izin verilmemelidir.
- Ziyaretçilerin içeri girerken galoş giymeleri sağlanmalıdır.
- Gün içerisinde birçok yere temas eden ayaklar, mikroorganizmaların taşınmasında çok büyük bir role sahiptir. Anaokulunun kontamine olmaması için ayakkabılar çıkarılmadan ortama girilmemelidir.
- Ziyarete gelen kişilerin, öncelikle ellerini yıkamaları sağlanmalıdır

Kaynak

- Özyürek, A.(2019). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Sağlık ve Güvenlik, Adana Nobel.
- <https://www.slideshare.net/ethemuslu/hijyen-ve-temizlik>
- <https://slideplayer.biz.tr/slide/3664143/>

Ödev

- MEB 2013 okul öncesi eğitim programının sağlık açısından değerlendirilmesi
 - * Her yaş grubu için hazırlanan kazanım ve göstergeler açısından
 - * Örnek etkinlikler açısından (sağlığa yönelik etkinliklerin sayısı, içeriği vb.)
 - * Diğer
- MEB ortaokul ve lise programlarının sağlık açısından değerlendirilmesi

Okullarda Sağlık ve Güvenlik

Ders 5: Okullarda Psikolojik Sağlık ve Güvenlik

- **GİRİŞ**
- **OKUL İKLİMİ**
- **OKULDA ŞİDDET VE SALDIRGANLIK**
 - Şiddet ve Saldırganlığın Türleri
 - Şiddet ve Saldırganlığın Nedenleri
 - Şiddet ve Saldırganlığın Etkileri
 - Şiddet ve Saldırganlığı Önleme
- **AKRAN ZORBALIĞI**
 - Akran Zorbalarının Türleri
 - Akran Zorbalarının Nedenleri
 - Akran Zorbalarının Etkileri
 - Akran Zorbalarını Önleme

- Eğitimin istendik bir şekilde gerçekleşebilmesi, istenilen kazanım ve göstergelere ulaşılabilmesi için *ncelikle çocukların kendini güvende hissetmeleri gerekir.*
- Okul ncesi başta olmak üzere diğer tüm *eğitim kurumlarının en temel görevlerinden biri* ocukların kişisel, toplumsal ve akademik ihtiyaçlarını karşılayan ortamlar sunmaktır.
- Bu görevini yerine getirirken *kurum yetkilileri, sadece çocukların fiziksel güvenliklerini değil psikolojik güvenliklerini de sağlamalıdır.*
- Maslow'a göre bireylerin ilk ihtiyaçları fiziksel ihtiyaçları iken ikinci sırayı güvenlik almaktadır. Çocuklar güvende olmaya ihtiyaç duyarlar ve güvenlik hislerini yok eden her durum, daha üst düzey ihtiyaçlarına ulaşmasını engelleyebilir

- Son zamanlarda, medyada, okullardaki şiddet olayları giderek daha fazla yer bulmaya başlamıştır.
- Toplumda şiddet içeren olaylar çoğalırken şiddet olaylarına karışanların yaş ortalaması giderek düşmektedir.
- Şiddet olayları, toplumun hemen her kesiminde görülürken okullarda şiddet olaylarıyla daha sık karşılaşılmaktadır.
- Ancak okul güvenliği sadece *şiddet, saldırganlık ve zorbalığın* olmadığı okul değil aynı zamanda *taciz, cinsel istismar, uyuşturucu madde kullanımı, doğal afetler, savaş, kimyasal ve nükleer sızıntılar* gibi kriz durumları konularını da kapsamaktadır

- *Bu kapsamda en genel anlamıyla okul güvenliği;*
- *Çocuk ve okul personelinin okul içinden ya da çevreden kaynaklanan suç, şiddet, saldırganlık, zorbalık, hırsızlık, tahripçilik, alkol, sigara ve uyuşturucu madde kullanımı, cinsel taciz gibi istenmeyen davranışlara karşı korunmaları ve okulda bir kriz ortamı yaratabilecek olağanüstü hallerde (silahlı saldırı, yangın, deprem gibi) can güvenliklerinin en üst düzeyde sağlanmasıdır*

Okullarda Şiddet - Akran Zorbalığı

Okullarda Şiddet

- izmir'de 6zel bir anaokulunda akran zorbalığı iddiasına g6re, iki buçuk yaşındaki kızının sınıf arkadaşları tarafından darp edildiğini söyleyen anne olayı mahkemeye taşıdı.

Okullarda Şiddet

- Zorbalığa Maruz Kaldığı için Ölmek İstedğini Dile Getiren 9 Yaşındaki Çocuğun Yürek Burkan Anları
- Annesi Yarraka Bayles tarafından paylaşılan görüntülerde, anne "Zorbalık buna neden oluyor" derken, Quaden Bayles adındaki oğlu, "Bana bıçak ver. Kendimi öldüreceğim. Ölmek istiyorum" diyerek kendi hayatına son vermek istediğini söylüyor.

Okullarda Şiddet- Akran Zorbalığı

- Bu olaydada henüz 12 yaşında küçücük bir çocuk akran zorbalığı yüzünden hayatına son veriyor.
- 12 yaşındaki Andrew Leach 6 mart tarihinde hayatına son verdi. Kardeşi onu garajda cansız halde buldu. Sınıf arkadaşlarına çift cinsiyetli olabileceğini söylediğinde akran zorbalığına maruz kaldı. Babası Matt, WREG TV'ye oğlunun dürüst olmasının kendisiyle dalga geçilmesine neden olduğunu söyledi. Annesi, Southaven Ortaokul öğrencilerinin oğluna 'şişko', 'çirkin' ve 'vasıfsız' gibi lakaplar taktıklarını söyledi.

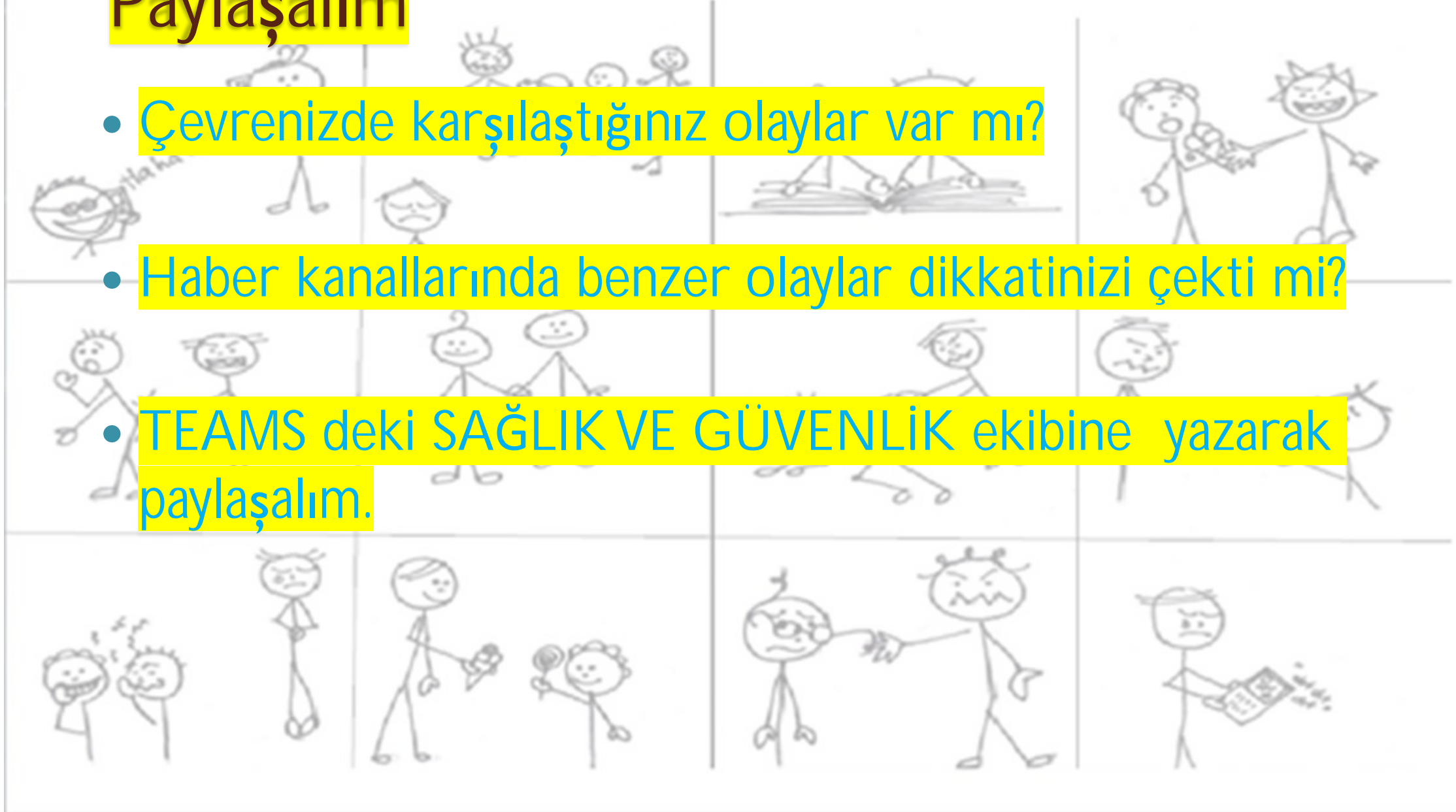

Paylaşalım

• Çevrenizde karşılaştığınız olaylar var mı?

• Haber kanallarında benzer olaylar dikkatinizi çekti mi?

• TEAMS deki SAĞLIK VE GÜVENLİK ekibine yazarak paylaşalım.

OKUL İKLİMİ

- Okul iklimi kavramı literatürde çok değişik şekillerde tanımlanmıştır. *Okul iklimi, bir okulu diğer okullardan farklı kılan, okuldaki her bir bireyi etkileyen niteliklerdir*
- Okul iklimi, okulu diğer okullardan ayıran iç özelliklerin bütünüdür ve okuldaki formal ve informal grupların hem etkilediği hem de etkilendiği bir yapıdır .
- Okul iklimi; okuldaki öğretmen, çocuk, okul yöneticileri ve veliler dahil olmak üzere herkesin etkilediği ve etkilendiği örgütsel bir özellik içermektedir.

- OLUMLU BİR OKUL İKLİMİNDE, çocuklar ve öğretmenler arasında *güçlü bir iletişim ve etkileşim* vardır.
- Olumlu iklimde sadece öğretmen ve çocuk ilişkileri değil, öğretmenler ile okul yöneticileri ve ailelerle ilişkiler de aynı niteliklere sahiptir.
- Bu ortamda *aile katılımı ve aile desteği* çok önemlidir, çocuklar okuldan memnundurlar ve okula bağlılık gösterirler.
- Olumlu bir okul iklimi, *çocukların öğrenme, güvenlik duygusu ve risk alma* gibi özelliklerini olumlu yönde etkiler .
- Olumlu okul iklimi sadece şiddet ve saldırganlık içerikli davranışları önlemekle kalmayıp müdahale ve önleme çalışmalarına da gereken önemi verir, okul ve aile iletişimini önemser

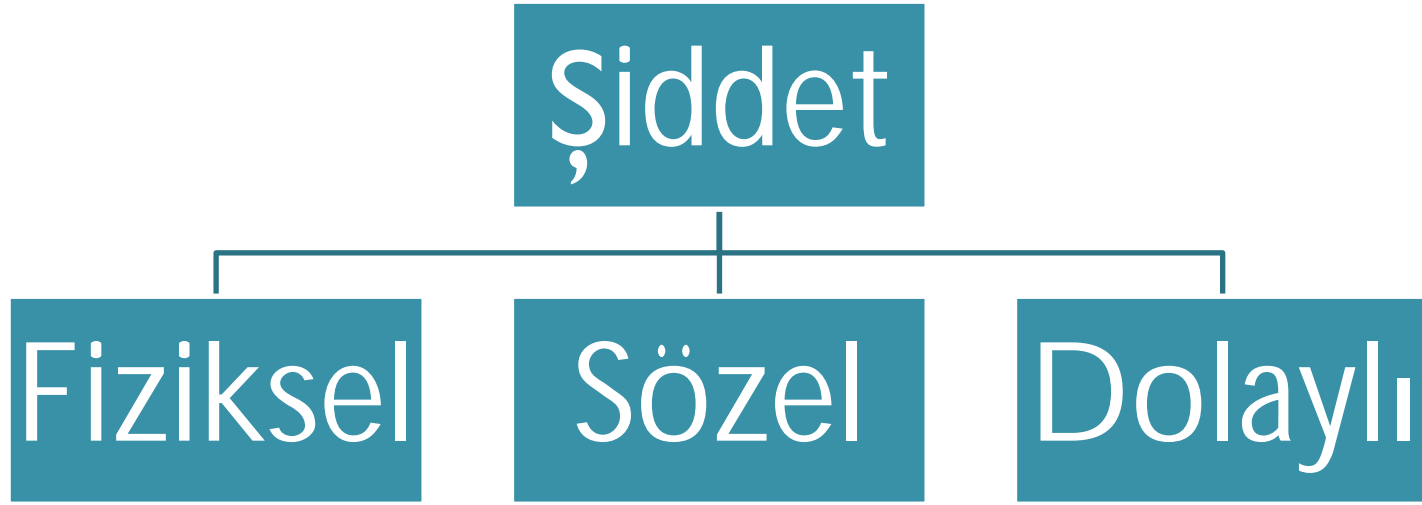

- OLUMSUZ BİR OKUL İKLİMİNDE ise *öğretmen, çocuk, okul yöneticileri ve ailelerle ilişkiler* istenilen niteliklere sahip değildir.
- *Aile desteği ve katılımı yeterince önemsenmez.*
- Çocukların *okula bağlılık* göstermemeleri ve *okula gitmek istememeleri*, olumsuz iklimin bir sonucudur.
- Olumsuz okul ikliminde *çocuk kendini dışlanmış hissedebilir*, tutarsız bir disiplin anlayışı benimsenmiş olabilir.
- Tüm bu olumsuzlukların doğal bir sonucu olarak çocukların akademik başarısı düşebilir, şiddet içerikli davranışlara yönelmeleri ve şiddete maruz kalmaları kolaylaşabilir.

OKULDA ŞİDDET VE SALDIRGANLIK

- Şiddet, "bir hareketin, bir gücün derecesi, farklı görüşü savunanlara kaba kuvvet kullanma, duygu ve davranışta aşırılık" olarak tanımlanırken, saldırganlık "bireyin kendi düşünce ve davranışlarını dıştaki direnmelere karşı, zorla karşısındakine benimsetme çabası, saldırgan bir biçimde davranma" olarak tanımlanmaktadır.
- Şiddet, bir cisim ya da bireye doğrudan yönlendirilen tahrip edici eylemleri içerirken, saldırganlıkla bağlantılı bir davranış biçimi olarak nitelendirilmektedir.
- Saldırganlık, isteyerek ve başkalarının ne hissedeceğini düşünmeden gösterilen ve bireylerin doğrudan ya da dolaylı, aktif ya da pasif, açık ya da gizli olarak sorumlu olduğu gözlenen zarar verici ya da zarar verme potansiyeline sahip davranışlardır. Kısacası saldırganlık bir dürtüdür ve şiddet, saldırganlığın davranışa dönüşmüş halidir.
- *Okuldaki şiddet; okul iklimine zarar veren, öğrencilerin gelişimine ve öğrenmesine engel oluşturan, suça yönelik eylemleri ve saldırganlığı kapsayan çok boyutlu bir olgudur.*
- *Okullardaki şiddet ve zorbalık olayları, çocukların akademik başarılarını ve okula uyumlarını etkilemekte, şiddet deneyimi yaşamak çocukların ileriki yaşamlarında kalıcı izler bırakabilmektedir.*

Şiddet ve Saldırganlığın Türleri

- *Fiziksel şiddet;*
- Vurma, tokatlama, yumruklama, çimdikleme, sıkıca tutma, sarsma, fırlatma, saçını çekme, itip tekmeleme, çekiştirme, çelme takma, eşyaları alma veya eşyalara zarar verme, bir başkasının altından sandalyeyi çekme, birini odaya kilitleme, ısırma, tükürme davranışlarını içermektedir

- **Sözel şiddet;** alay etme, isim takma, kızdırma, azarlama, bağırma, dalga geçme, küçük düşürücü sözler söyleme, bağırma, kötü söz söyleme, küfretme, kışkırtma, iftira atma, birisinin cinsiyeti veya bedeni hakkında yorum yapma gibi davranışları içermektedir.
- **Dolaylı şiddet;** dedikodu yapma, kasıtlı olarak bir gruptan dışlanma ya da görmezden gelme gibi davranışları kapsamaktadır.
- Dolaylı şiddet, sosyal baskı kurarak, ilişkilere zarar vererek, hedef alınan kişiye zarar vermeye yönelik olarak onun sosyal olarak yalnızlaştırılmasıyla şekillenir.
- Çocuklar arasında yaygın olarak kullanılan dolaylı şiddet davranışları doğum gününe davet etmemek veya arkadaşlığı bitirmekle tehdit etmek, gruptan ve oyundan çıkarmak, dramatik oyunda oynamasına izin vermemek ya da hakkında kötü söylentiler yaymaktır.

Şiddet ve Saldırganlığın Nedenleri

Çocukların şiddete yönelmelerinin nedenleri şu şekilde gruplanabilir:

- Beyin travmaları, gelişimsel sorunlar,
- Anne-baba istismarı, ailenin çocuğu disiplin yöntemi olarak fiziksel cezayı kullanması ve akran baskısı gibi ilişkilere dayalı faktörler, okul başarısızlığı,
- Kitle iletişim araçlarının olumsuz etkisi, medyada sık sık okullarda görülen şiddet olaylarının vurgulanması ve ateşli silahlara kolay erişim gibi toplumsal faktörler,
- Göç, gelir düzeyinin düşük olması ve kültürel etkenler gibi sosyal faktörler yer almaktadır.

- *Saldırgan davranışların temelinde ise istediğine sahip olamama, arzuladığı şeyi yapmama yani engelle karşılaşma vardır.*
- Saldırganlığı değerlendirirken çocuğun yaş ve gelişim dönemini göz önünde bulundurmak gerekir. İsteklerini gerçekleştiremeyen, duygu ve düşüncelerini ifade edemeyen çocuklarda öfke nöbetleri ve hırçınlık görülebilmektedir.
- Çocuklarda öfkeyi tetikleyen durumların belirlenmesi, öfkenin saldırganlığa dönüşmeden önlenmesi açısından çok önemlidir.

Şiddet ve Saldırganlığın Etkileri

Şiddet ve saldırganlığa maruz kalan çocuklarda kısa ve uzun vadede pek çok problem görülebilir.

Anksiyete, çeşitli fobiler, özgüven eksikliği, depresyon, dışlanmışlık, utanma, okulu bırakma ve post travmatik stres bozukluğu konusunda risk altındadırlar.

- *Şiddet ve saldırganlığa maruz kalma süresi ve yoğunluğuna* göre çocuklar pek çok psikiyatrik problem yaşayabilirler.
- Ancak şiddet ve saldırganlık sadece *mağdur olan çocuklara zarar vermez, aynı zamanda şiddet ve saldırganlık uygulayan çocuğa da* zarar verir.
- Uygulayıcı çocuklar da *okulu bırakma, düşük akademik performans, okuldan kaçma ve suça karışma açısından risk altındadırlar* erken dönemde şiddet içerikli davranışları olan çocukların yetişkinlikte akademik güçlükler, okulu terk etme, şiddet içerikli suçlar, eşe yönelik saldırı, alkol ya da uyuşturucu madde bağımlılığı, işsizlik, boşanma ve pek çok ruhsal probleme yol açtığını göstermektedir

ŞİDDET VE SALDIRGANLIĞI ÖNLEME

- Çocukları şiddet ve saldırgan olmaya iten bireysel ve çevresel nedenlerin belirlenmesi sorununun çözümlenmesi de kolaylaşacaktır.
- Çocukların günlük hayatta şiddetle ne sıklıkla karşılaştığı gerçeğini sorgulamak oldukça önemlidir. Çünkü günümüzde çocuklar evde, okulda, sokakta, televizyonda, bilgisayarda, sinemada, tiyatrodada, okulda, kısaca her yerde şiddeti yaşamakta ya da şiddete tanık olmaktadır.
- Özellikle anne-baba ve öğretmenlerin şiddet konusunda çocuğa uygun model olmaları çok önemlidir.

ŞİDDET VE SALDIRGANLIĞI ÖNLEME

- Çocuklara yasaklar koymak ve onları korkutmak yerine, her yasağın nedenini açıklamak ya da yasak ve kuralları birlikte belirlemek, çocukların öfkelenmeden kuralları içselleştirmesine neden olabilir.
- Okullarda çocuklarla problem çözme, engellenme durumuyla baş etme ve iletişim becerileri konusunda çalışmalar yapılabilir.
- Bunlara ek olarak çocuğun açık hava etkinliklerine katılması, aktif hareketli etkinliklere yönlendirilmesi, gerilimini azaltıp, enerjisini olumlu bir şekilde boşaltmasına fırsat verir.
- Çocuğun olumlu özellikleri ön plana çıkarılmalı ve kendine güven duygusu pekiştirilmeye çalışılmalıdır.

ŞİDDET VE SALDIRGANLIĞI ÖNLEME

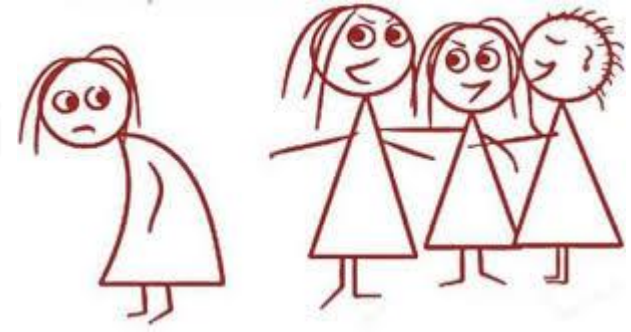
- İlk aşama olan değerlendirmede gözlem, görüşme, sosyometrik ölçümler, anketler ve öğretmen görüşlerine yer verilmelidir.
- Değerlendirme aşaması dikkatle planlanmalı ve yöneticiler, psikolojik danışmanlar, öğretmenler, psikologlar gibi profesyonellerden oluşan bir grup tarafından yürütülmelidir.
- Okul yöneticileri, rehber öğretmenler işbirliğiyle çocukların karşılaştıkları şiddet ve saldırganlık davranışlarını tespit etmek amacıyla periyodik aralıklarla anketler yaparak okulun şiddet davranış haritasını belirlemelidir.
- Okul yöneticileri, sürekli saldırgan davranışlara maruz kalan ve şiddet uygulayan çocukların Rehberlik Araştırma Merkezlerinden destek alabilmeleri için ailelerle işbirliği yapmalıdırlar

AKRAN ZORBALIĞI

- Okullarda çocuklar arasında yaşanan şiddet ve saldırganlık olayları, önceleri büyümenin doğal bir parçası olarak ele alınmıştır.
- Akran zorbalığı kavramı ise, yıllarca saldırganlığın bir alt türü olarak değerlendirilmiştir.
- Çalışmalar akran zorbalığının saldırganlığın bir alt türü olmadığını, kendine özgü özellikleri nedeniyle ayrıca ele alınması gerektiğini ortaya koymuştur.
- *Akran zorbalığının herhangi bir kısırtma sonucunda ortaya çıkmaması, tekrarlanması ve şiddeti uygulayan çocuğun şiddete maruz kalan çocuktan daha güçlü olması, akran zorbalığını saldırganlıktan farklı kılan özelliklerdir*

- *Akran zorbalığı bir birey veya bir grubun, kendisini koruyamayacak durumdaki kişiye karşı uyguladığı, fiziksel veya psikolojik sonuçları olan ve süreklilik gösteren şiddet çeşididir.*
- Akran zorbalığı; kurban olan çocuğun baskı altına alındığı, zorbalık yapan çocuğun yaptıklarından haz aldığı, kurban olan çocuğa ağrı, acı ve sıkıntı veren davranışlara maruz kalmasını kapsar.
- Zorbalığın süreklilik göstermesi, göz önünde bulundurulması gereken en önemli noktalardan biridir.

Akran Zorbalığının Türleri

- Akran zorbalığı, farklı türde davranışlarla görülebilmektedir.
- Zorbalık davranışlarının doğrudan ya da dolaylı, fiziksel ya da sözel olması, zorbalığın türünü belirler.
- Doğrudan akran zorbalığı; hedef olarak seçilen kişiye yöneltilen açık saldırıları ifade etmektedir. "Ad takma" en sık görülen doğrudan akran zorbalığı şeklidir.
- Ad takmanın nedeni bireysel özellikler olabileceği gibi çocuğun etnik kökeni, uyruğu, ırkı, cinsel yönelimi ya da bazı kısıtlılıkları ya da özürleri olabilir.
- Akran zorbalığı dolaylı olarak da hedef olarak alınan kişinin sosyal olarak yalnızlaştırılması ve kasıtlı olarak bir gruptan dışlanması gibi davranışları kapsamaktadır.
- Fiziksel zorbalık; fiziksel şiddet davranışlarının tümünü, sözel zorbalık da sözel şiddet davranışlarının tümünü içermektedir

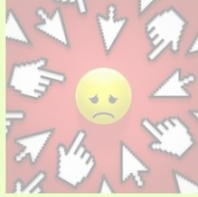
Zorbaca Davranışların Biçimleri

Davranış kategorileri	Endişelenilmesi gereken davranışlar	Ciddiyetle endişelenilmesi gereken davranışlar
Fiziksel saldırganlık	<ul style="list-style-type: none">İtmeDürtmeTekmelemeTükürmeVurma 	<ul style="list-style-type: none">Silahla tehdit etmeMala zarar vermeHırsızlık
Sözel saldırganlık	<ul style="list-style-type: none">Alay etmeİsim takmaKötü bakmaSataşma 	<ul style="list-style-type: none">Telefonla korkutmaHaraç almaBaskı kurmaBaşkasını tehlikeli işlere cesaretlendirmeMala karşı sözel tehdit oluşturmaSözel olarak şiddet tehdidi oluşturmak
Sosyal yalıtım	<ul style="list-style-type: none">Dedikodu yapmaUtandırmaGruptan dışlamaDiğer öğrencilerin ona aptalmış gibi bakmasını sağlamaHakkında söylenti yayma 	<ul style="list-style-type: none">Kine kıskırtmakİrkçi, seksist veya homofobik yalıtımDiğerlerinin suçlamasını sağlamakToplum önünde küçük düşürmeKötü niyetli söylentiler yayma

ZORBALIK TÜRLERİ

Fiziksel Zorbalık:

Vurmak, tekme
atmak
Eşyalarına zarar
vermek
Özel yerlerine
dokunmak
Bedensel
olarak

Sosyal Zorbalık

Yokmuş
gibi davranmak
Dışlamak
Hakkında
dedikodu yaymak
Başkalarının
onunla arkadaşlık
yapmasını
engellemek

Sözel Zorbalık

Lakap takmak,
alay etmek
Küfür etmek
Tehdit etmek
Aşağılamak

Siber Zorbalık

Hakaret eden, üzen
mesajlar atmak
Resimlerini izinsiz
internete koymak
Sosyal Medyada yalan
haber yaymak, kırıcı,
rencide edici mesajlar
yazmak

ZORBALIĞA SESSİZ
KALMA

Zorbalık Türleri Nelerdir?

Fiziksel

İlişkisel

Sözel

Siber

Akran Zorbalığının Etkileri

- Depresyon, yalnızlık, düşük özgüven ve kaygı ile ilişkili olduğu belirtilmekte,
- Akran zorbalığına maruz kalan çocuklarda yatak ıslatma, iyi uyuyamama, mide ve baş ağrılarının görülmekte,
- Ayrıca az sayıda arkadaşına sahip olma, utanma, düşük kendilik değeri, düşük sosyal yeterlik, saldırganlık ve akademik başarısızlık ortaya çıkmaktadır.

Akran Zorbalığını Önleme

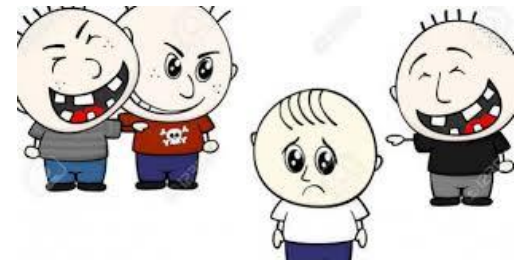
- Akran zorbalığı sıklıkla öğretmenin dikkatinden kaçacak derecede sessizce gerçekleşir.
- Diğer çocuklar da bu konuda yapılacak hiçbir şey olmadığını düşünüp durumu görmezlikten gelebilir,
- Akran zorbalığı kurbanı çocuklar, fiziksel açıdan güçsüz olduklarını ve bu durumun kendi hataları olduğunu düşünürler.

Akran Zorbalığını Önleme

- Öğretmenler, sene içinde çocukların sınıf içindeki sosyal konumlarını sosyometri gibi tekniklerle izlemelidir.
- Çocukların akran ilişkilerini geliştirmeye yönelik etkinlikler sıklıkla yapılmalıdır. Akran zorbalığını gerçekleştiren çocukların bu davranışları gerçekleştirme sıklığı ve davranışın nedenleri takip edilerek önleyici etkinliklere yer verilmelidir.
- Çocuklar yakından takip edilerek aileleriyle iletişime geçilmeli, çözüm odaklı stratejiler geliştirilmelidir.
- Akran zorbalığının nedeni çocuğun hareket gereksiniminden kaynaklanıyorsa, çeşitli spor ve hobi dallarına yönlendirilerek enerjisini uygun yollarla boşaltması sağlanabilir.
- Tüm bunlar için, şiddet içerikli davranış nedenleri dikkatle gözlenerek belirlenmelidir.

- Akran zorbalığını gerçekleştiren çocuklara yönelik sosyal beceri, öfke kontrolü, çatışma yönetimi ve problem çözmeye yönelik etkinlikler yaptırılabilir.
- Sınıf içi etkinliklerde şiddet karşıtı hikayeler okunabilir, videolar izlenebilir, drama, sanat etkinlikleri, kukla gösterileri aracılığıyla çocukların empati kurmaları sağlanabilir. Ayrıca okul kapsamında yapılabilecek projelerle hoşgörü eğitime yer verilebilir.
- Öğretmen çocuklardan, kendilerini rahatsız eden arkadaşlarının olumsuz davranışlarıyla ilgili isimsiz bir mektubu yazıp sınıf kutusuna atmalarını isteyebilir

- Akran zorbalığıyla ilgili durumları canlandırmak ve çocuklar yavaş yavaş kuralların ne tür davranışlar gerektirdiğini, hangi durumlarda nasıl davranacaklarını tartışmak,
- Zorbalık davranışı gösteren ya da zorbalığa maruz kalan çocukların öyküleri sınıfta yüksek sesle okumak,
- Burada amaç okunan metnin tartışılmasıyla zorbalığa maruz kalan çocuklarla empati kurulmasını sağlamak ve akran zorbalığıyla ilgili süreçleri çocuklara yeni zorbalık yolları öğretmeden aktarabilmektir.
- Çocukların akran zorbalığı olayları karşısında ne tür bir davranış sergileyebileceklerine dair örnekler içeren sesli ve görüntülü kayıtlar da çocuklara bu davranış biçimleri üzerinde tartışmaları için imkan sağlayabilir

- Akran zorbalığını önlemeye yönelik olarak, sadece çocuk ya da sınıf düzeyinde önlemler almak yerine, alınacak önlemlere *okul yönetimi, öğretmen, çocuk, veli ve personel* de dahil edilmelidir.
- Bu çerçevede *okul servislerinde servis şoförleri, okul bahçesinde bekçi ve nöbetçi öğretmen, çocuk kantininde çalışanlar; koridor, tuvalet, yatakhane, okulun laboratuvar, spor salonu gibi kullanılan yerlerde görevli okul personeli, yatakhane ve yemekhane gibi yerlerdeki görevliler* mutlaka akran zorbalığı konusunda bilgilendirilmelidir.
- Çocuklar arasında yapılacak bir anket çalışmasıyla, kendilerini güvensiz ya da tedirgin hissettikleri yerler ve zamanlar belirlenmelidir.
- Çocukların güvensiz olarak tanımladıkları yerlerin denetlenmesi, akranlarını istismar eden çocukların baskın olduğu yerlerin ve aktivitelerinin belirlenmesi önemlidir.

Kaynak

- AKDUMAN, G. G.,(2019). Eğitim kurumlarında psikolojik güvenlik, Okul ncesi Eğitim Kurumlarında Sağlık ve Güvenlik(Ed. Arzu ÖZYÜREK), Adana Nobel Yayıncılık, Adana.

Şiddet ve akran zorbalığına yönelik makale ve internet sayfaları önerileri

- <https://www.youtube.com/watch?v=Swo-65SyHPw>

Üstün Dökmen- Akran zorbalığı

- <https://www.youtube.com/watch?v=aQiq580wZ4M>
- <https://www.youtube.com/watch?v=NjHM3AB6h6g>
- <https://www.youtube.com/watch?v=uL0SLNUnW2o>
- <https://www.youtube.com/watch?v=0StrG9Zcnh0>
- Okul Psikolojik Danışmanlarının Okulda Saldırganlık ve Şiddete Yönelik Görüşlerinin değerlendirilmesi
<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/181283>
- Okullarda görülen öğrenciden öğrenciye yönelik şiddet olaylarının bazı değişkenler açısından arşiv araştırması yöntemiyle incelenmesi <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/16648>
- Lise öğrenenlerinin şiddet ve saldırganlık eğilimleri <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/256387>
- İlköğretim Okul Yöneticilerinin Şiddet Türlerine Yönelik Görüşleri ve Şiddetle Başa Çıkma Yöntemleri
<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/108182>
- http://seyhanram.meb.k12.tr/meb_iys_dosyalar/01/01/111896/dosyalar/2018_03/23152546_YYDET_BROYR.pdf

Ödev

Okullarda şiddet, saldırganlık ve akran zorbalığına ilişkin 3'er makale bulup inceleyiniz.

Makale değerlendirmenizi aşağıdaki sorulara göre yapınız:

1. Makalede dikkatinizi en fazla çeken bilgi nedir? Neden?
2. Makaleyi tercih nedeniniz nedir?
3. Makalenin size neler kattığını düşünüyorsunuz?

*** Lütfen değerlendirmenizin olduğu word belgesini adsoyad- hafta1ödev olarak gönderiniz. Ayrıca incelediğiniz makaleyi de göndermeyi unutmayınız.